

The Abba Hillel Silver Digital Collection

Featuring collections from the Western Reserve Historical Society and
The Jacob Rader Marcus Center of the American Jewish Archives

MS-4842: Abba Hillel Silver Papers, Series II, 1894-1985, undated.

Box
1

Folder
21

Biographical information, tributes, speeches, articles, and
newspaper clippings published after Silver's death, 1963-1984.

שני מיניסטרים לשעבר הכנסת
למעצר בית אישם בדהומי, ב-
קשר לגילוי מזימה נגד המדינה
— אמרו כאן היום מקורות יודעי
דבר.

שני האישים הם א. מאמא ששי-
מש מיניסטר הפנים בממשלת הא-
שיא לשעבר איבר מאמא. וא.
אסגובה מי שהיה מיניסטר-המדינה
לענייני טקסים ציבוריים.
המקורות לא גילו מה היא ההא-
שמה הרובצת על שני המיניסטרים
לשעבר.

זהו "המיעוט האילם" אשר אף-
לפי ששמו נישא כפי רבים,
ין לו ביטוי ציבורי ממשי, מפני
הוא מורכב מקבוצות סוציאליות
ילמות, חלשות ובלתי-מאורגנות
— ושהוא אחד האתגרים הגדולים
ל מדינת ישראל, הדוגלת במדי-
יטסער והתחרות לצדק סוציאלי.

הפותר

שערים

החוק עדיין מרחק רב ממעמדה
כוחה בישראל.

מה שדיפלומטים
אינם יכולים

נציגינו הדיפלומטיים כבולים
דרך הטבע במסגרת תפקידיהם,
והחסים רשמיים ובשקולים על מי
מתי מותר לבוא במגע, שיקולים
דינים למדי ביהוד במציאות ה-
רומ-אמריקאית. ואילו המופע
למדינה החדשה אינו מוגבל
כל אלה, רשאי הוא לדבר בלשון
חבר, לשאול שאלות מסרידות
מקצת, לעשות השוואות ואף
בקר, בתנאי שלא יחרוג "תר על
מידה מהסגנון הנאה לאורח.
הסתדרות העובדים", "הבחרת ה-
יבדים" בישראל, "כרטיס-ביקור"
שפתחים כל השערים פתח
חוגים קומוניסטיים מובילים ול-
אשכנזים גלויים, שאינם מובילים.
לס גם הפרו-קומוניסטים והאנ-
שמיים בכתר שומעים אותן ב-
הוד ובנימים. "על כמה כמה
החוגים והתנועות הדימוקרט-
ים לסגירתם, יפעלי האגודים ה-
עצמאיים החופשיים, ומליגי הת-
עצה הקואופרטיבית.

בארצות אחדות של אמריקה
לאטניות קיימות תנועות קואופ-
רטיביות גדולות וחשובות. אף-על-
פי שאינן זוכות לעידוד מצד השל-
טיות (פרט למקסיקו, בראזיל ובר-
זיל, שבהן דיוקא הממשלות
שתלות להקים מסגרות קואופ-
רטיביות) ומשקלן בכלכלה אינו
כבר עדיין, היוזמה באה ברוב
ארצות מלמטה, איש לא בסט-
מנט בקרב הפועלים, החקלאים
וההורה רבה מצד חוגים יהודיים
על האנטי-לגיטימציה. קצב ההתפת-
חות בשנים האחרונות מעורר
ייחור.

הברית למען הקידמה-
מעודדת יוזמה

התקוות שתולים ביבשת זו, ב-
ברה ובתת-הכרה, במדינת למען
קידמה" של הנשיא קנדי. מעור-
ר את איתנות של חסידי הקואר-
רטיסטים מסוימים גם

עובדות, למען צורכי העתיד של
מדינת ישראל.

את ברכת ישראל לוועידת מג-
בית ההסתדרות הביאי שגריר יש-
רל בארה"ב אברהם הרמן והקונ-
סול הכללי הישראלי כהנא. יק-
הקשיים שלפניהן ניצבת ישראל
בקליטתם של כחצי מיליון עולים

לוחמים מושבט נאגא עטר
סם גלימות אדומות האופייניות
לשבטם וחובשי ציפי נוצות. חזו
אתמול בטקס בו הכריז נשיא הודו
ראדאקרישנאן על נאגאלנד כמ-
דינה ה-16 באיחוד ההודי.

מיניסטר החוץ של פולין
הגיע אתמול לפורט סעיד.

מאמצים אחרונים

(המשך מעמ' 1)
מס. "לא קיבלתי על כך תשובה
מוועדת התיואם של ארגוני האק-
דמאים ופחות מכך השיבו לי נצי-
גי איגוד עובדי המדינה" אמר
ספיר.

השר הטעים, כי לדעתו, "אנו
הולכים עכשיו לקראת מצב שבו
נצטרך לחשוב על הפקעת הטי-
פול המקצועי מידיהם". בתשובה
לשאלת לא הבקיר השך אם הוא
מתכוון בשלב זה לבטול מעמדו
של איגוד עובדי המדינה כארגון
הציגו הבלעדי של עובדי המדינה.
עם זאת אמר ספיר, כי ממשלה
הביאה בחשבון את ההתפתחויות
הצפויות בענייני השכר במדינה
והקצתה בהצעת התקציב החדשה
לשנת 1964-65 רורבה כספית גר-
כרת לקראת אפשרות של העלאת
שכר.

ברה"מ העבירה

(המשך מעמ' 1)
לו לנסוע לברה"מ. השקידים אמרו
עוד, כי התיק הכיל 10 או 12 מס'
מכים שנראו כהעתיקים ולא כמקר-
ריים.

דובר מיניסטרוני החוץ האמריק-
אי אמר אמש, כי המיניסטרוני
העברי מיד את המסמכים הכתובים
רוסית לידי הם. בי. אי. העוסקת
ענת בחקירת נסיבות הרצח שבו
צע 22 בנובמבר ובנסיבות שבהן
נרצח גם אוסוואלד עצמו, יומיים
לאחר מכן עליידי ג'ק רובי, בעל
מועדון לילה בדאלאס.

אוסוואלד התגורר ברוסיה בין
1962 ו-1962 ונשא צעירה רוסייה
לאשה. כפי שנמסר, היה אוסוואלד
מרכסיסט ומעריך של משטר קאס-
טרו בקובה, אולם קשריו הפולי-
טיים המדיניים עדיין משמשים
נושא לחקירה.

כזרים, כדי לשרת את הצרכים
הדתיים של יהודי ברה"מ; ולהר-
שות את כינונם של קשרים דתיים
ותרבותיים רשמיים בין יהדות
ברה"מ וקהילות היהדות בחו"ל.
הוועידה אישרה החלטות המבר-
עות צער על רציחת הנשיא קנדי,
ועל מות הרב אבא הלל סילבר.

אלפים בלוויית א. ה. סילבר

שר אמריקאי בין נושאי הארון

ק ל י ב ל נ ד. 1 ("ט"א). — מנהיגים ציוניים ואמריקאיים, וכן
נציגים בכירים של השלטונות הפדרליים, המדיניים והמקומיים של
ארה"ב. היו בין 2,500 האנשים שהשתתפו בתפילת, "אל מלא
רחמים" שנאמרה לפני צאת מסע הלווייה של ד"ר אבא הלל סילבר
לבית הקברות "מייפילד" בקליבלנד.

הספדים, ששיבחו את המנוח
כמדינאי, נואם ואמריקאי גדול
נישאו, לפני הקהל הרב בבית
הכנסת וליד קברו, עליידי יו"ר
הסוכנות היהודית בארה"ב ד"ר
עמנואל גיימן. הסינאטור פרנק
לאושה; הרב שלמה פריהוף, והרב
מילטון מץ, ששימש עמו ברבנות
בבית הכנסת שאותו הקים בקליב-
לנד. התפילות התנהלו על-ידי
הרב ליאון פויאר והרב ארתור
לליפלד. "אל מלא רחמים" נאמר
עליידי ריצ'רד טאקר מן ה"מטרו"
פוליטן אופיהה.

מברקי תנחומים נתקבלו מנשיא
ישראל, ולמן שור, ראש הממשלה
לוי אשכול, שרים ישראלים ודו-
גחום גולדמן.
בין נושאי ארונו של המנוח היו
אישים ידועים, יהודיים כל-איהר
דיים, ציוניים ולא-ציוניים, כמו
ד"ר נלסון גליק; שגריר ישראל
אברהם הרמן; ראש עיריית קליב-
לנד רלף לוקר; הרב מקס גוס-
באום, נשיא הסתדרות ציוני אמרי-
קה; ד"ר יוסף שוורץ, מראשי מפ-
על איגרות החוב הישראליות; לר
איס ולצר וורד, "קליבלנד פרס";

הדיון על הצעות החוק, שנודע
להיום "יחיד למחר".

אשכול הספיד את
הרב סילבר

ראש הממשלה ל. אשכול הספיד
אתמול ביישיבת הממשלה את המנ-
היג הציוני הוותיק רבי אבא הלל
סילבר. העביר את תנחומי המנ-
שלה למשפחתו ולקהילתו של רבי
סילבר, ועמד על תרומתו הגדולה
במאבק המדיני שקדם להקמת המ-
דינה.

שרת החוק גולדה מאיר שלחה
מברק תנחומי אלמנתו של הרב
אבא הלל סילבר, שבו נאמר:
"אני אכלה ימועזות על מותו
של רביי אבא הלל סילבר. שמו
יישמר לעד בהיסטוריה היהודית,
כמי שמנהיגות האמיצה ועבודתו
הבלתי-נלאות בתקופה הקריטית
ביותר הביאו לתרומה חשובה לכי-
נון העצמאות היהודית. אני מביעה
לך ולמשפחתך את רגשי השתת-
פותי בצערך".

יריות והרוגים
בבחירות בסנגאל

ד א ק א ר. 1 ("ע"ר). — לפחות
שלושה אנשים נהרגו וכמה נפצעו
בחילופי יריות בין יסודות אופר-
זעייניים לבין כוחות הבטחון,
שאירע היום ברחבי סנגאל בעת
ההפגנות שצינו את הבחירות

ועדת השרים לענייני כלכלה הק-
דישה אתמול את ישיבתה לדיון
בהצעת התקציב לשנת 1964-5. אשר
יטתכם. כפי שכבר פורסם ב"דבר",
בין 3.3 ל-3.4 מיליארד ל"י. קודם
לכן נידון התקציב במליאת הממ-
שלה.

כדי לסיים את הדיונים בתקציב
המוצע בהקדם נתכנסה אמש ועדת
השרים לישיבה נוספת והיה תקיים
במשך השבוע עוד ישיבה אחת לפ-
חות. כפי שנמסר מזרז שריהאר-
צ צ ר. ספיר את הדיונים כדי שיה
צעת התקציב תונח לפני תום חר-
דש זה על שולחן הכנסת.

הגיעה משלחת
ממשלתית מתורכיה

משלחת בת שלושה אנשים מ-
ראשי הארגון הממלכתי לתכנון
של ממשלת תורכיה הגיעה אמש
לביקור רשמי בן שבוע ימים בא-
רץ. כאורחי הרשות לתכנון כלכלי
במשרד ראש הממשלה וכאורחי
משרד החוץ.

בראש המשלחת עומדת המזכיר
הכללי של הארגון הממלכתי לתכ-
נון ה. אטיקין. יחד עמו באו א.
ארגון ול. טנקר, הם ייפגשו עם
שר האוצר, המסחר והתעשיה ס.
ספיר, עם מנהל הרשות לתכנון
ד. כוכב, עם גנרל בנק ישראל ד.
הורוביץ ועם אנשי המחלקה המ-
דינית של ההסתדרות.

נציג הליגה מנסה

לחבל בשיחות הסחר

ישראל-אמ' הלטינית

בואנוס איירס. 1 ("ע"ר).
— בירת ארגנטינה משמשת מאז
ליל אמש יזרתי לשתי התקפות מס'
חריות מתחרות המתנהלות בעת
העצומה אחת על-ידי לשכות המס'
חר ישראל-אמריקה הלאטניות
ועל-ידי הליגה הערבית.

ועידת לשכות המסחר הדו-צד-
דיות עם ישראל. שנתכנסה אמש
בבניין ארגון מדינות אמריקה,
בהשתתפות משלחות מ-10 מדינות
אמריקה הלאטניות, שמעה הבוקר
את נאומי של נציג ממשלת ישר-
אל א. מנור.

במקביל לפתיחת הוועידה קיים
אמש נציג הליגה הערבית ד"ר חר-
סין טריקי מסיבת עיתונאים על
המדיניות המסחרית של 13 המ-
דינות חברות הליגה כלפי אמרי-
קה הלאטנית. בהקשר זה הוא
הזכיר את החרם הערבי על כל
חברה המקיימת יחסי מסחר עם
מדינת ישראל.

בחירות בוונצואלה

באווירת אלימות

DAVAR Dec 2, 1963 p. 6

Thousands of AHS Funeral

האוניברסיטה העברית

הפקולטה למדעי הרוח

מודיעה בצער רב על פטירתו

פרופ' יהושע גוט

פרופסור בהלניסמוס יוד

ובהסטוריה של עם ישראל

בית הספר הריאלי

בחיה

שרי בצער גדול על פטירתו

פרופ' יהושע גוט

ממור

של

מצליח קלדרון

אתך אנו באבל

במות עליך

אביך

אגיד

הננו משתתפים באבל הכבד

ד"ר פבלו סולס

במות

אביו

הנהלת

מחוז הנגב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו

חיים לונשטיין

הוצאה שניה

שעה 2 אחד חצות

נפטר אבא הלל סילבר

רובאנדה, אוהיו, 28 (י.פ.).
— רבי הלל סילבר נפטר
הלילה בשעה מאוחרת, אחרי
התקפת לב. בן 70 היה ב-

רבי סילבר היה דמות ציונית מפור-
סמת, ובעל זכויות גדולות בהקמתה
של מדינת ישראל, עד שנחשב למור-
עמד להיות נשיא הראשון של מדי-
נת ישראל. הוא נחשב לרבי מס' 1
בארצות הברית.

בתודת יניאר האחרון נערכה לכבוד
דו מסיבה לחגיגת יום הולדתו ה-70.
גולד כליאט והיגר לארה"ב בגיל 9.
הוסמך בשנת 1915 בחיבור "יוניון
קולב".

יובא לקבורה בבית העלמין מיי-
פילד.

ניסויים סובייטיים בראקטות חדשות

מוסקבה, (ע"ר) — בריה"מ תערוך
ניסויים בראקטות חדשות, המיועדות
לשיגור ספינות חלל, בשבוע הבא. הן
ראקטות "ישלחו לעבר האוקיינוס הש-
קט" — הודיעו סוכנות הידיעות הסוב-
ייטית "טאס".

במסגרת תוכנית חדשה ומרחבת,
תשגר בריה"מ ראקטות "בדגם משיב-
ל" בתקופה שבין השני לדצמבר וה-
25 לינואר.

הראשונים.

בבון הדגיש דובר ממשלת גרמניה
המערבית במיוחד את הבטחת הנשיא
החדש להמשך במדיניות האמריקנית
המסורתית בשאלת גרמניה ולכבד את
התחייבויותיה של ארה"ב כלפי ברלין.
עיתוני בריטניה משבחים בעיקר את
"אומץ ליבו" של הנשיא החדש, שלא
הסתפק בדברים כלליים על הצורך
בהמשך המפעל של קודמו, אלא התיי-
צב מיד בראש המערכה להגנת כל
תכניותיו של קנדי במדיניות הפנים,
לרבות מתן שוויון זכויות לכושים.
גישה זו, מוסיפים עיתוני לונדון, מבי-
שרת טובות גם לגבי מדיניות החוץ
העתידיה של הנשיא ג'ונסון, אף שבי-
נקודה זו היו דבריו ברורים פחות.

עיתוני פריז מעלים אף הם על נס
את התלטות הנחוושה של הנשיא ה-
חדש — כפי שבאה לבטוי בנאומו
מאמש — לבטל בארצו כל אפליה
גזנית, דתית או מדינית.
עם זאת מציניים כמה עיתונים, שאין
להוציא מכלל אפשרות ש"סיגנונו" ה-
חדש של הנשיא ג'ונסון סוסן בחובו
הפתעות לעתיד.

עיתוני מוסקבה נמנעים מפגיעה

עיתוני מוסקבה הבליטו בעיקר את
הקטעים מנאומו של ג'ונסון בהם הדי-
בר הנשיא החדש לממש את רעיונותיו
(ואם תנועו של קודמו ולהניק עמדות
לעצמיותם של עמיתיהם המערביים)
הוא בקיצור המינימום.
בן ציטטו עיתוני מוסקבה את הפס-
קאות, שבהן הנכיר הנשיא ג'ונסון:
ארה"ב עשויה להיות "ידידה נאמן"
אך גם "אויבת מסוכנת" וכי תכבד א-
התחייבויותיה בוייטנאם ובברלין. הדי-
בר אכזבה על שלא הוצע לקיים פגישה
עם הרושצ'ב.

ההראי לציין, שהתכונות והרדיו
הסובייטיים נקטו מאז רצח הנשיא קנדי,
בנייה אידיאטיבית ביותר כבואם לתי-
אר את מהלך המאורעות בואשינגטון
ובדאלאס. במיוחד נמנעו מכל רמז
פוגע לעברו המדיני או לקשריו הדרו-
מיים של הנשיא ג'ונסון, שהובלטו
תכופות בעבר, בעודו סגן נשיא בלבד.

ג. מאיר בשובה: הנשיא ג'ונסון הוא ידיד לישראל

אין בלבי כל ספק, שהנשיא לינדון
ג'ונסון הוא ידיד לישראל ומבין את
בעיותינו, ויש לו חלק בכל הקשר
ביחסי ארה"ב וישראל, שכן הוכיח
את עמדתו זאת בהיותו בסניאט יבחר
לפניות שונות וחמורות למדינה, אין
כל ספק שמבחינה זאת לא יחול כל
שינוי ביחסי ארה"ב וישראל — אמרה
שרת החוץ, גבי גולדה מאיר, שחזרה
אמש לארץ.

"אני בטוחה שבמותו של הנשיא
קנדי אבד לנו ידיד גדול" — הוסיפה
שרת החוץ.

תצא לקניה

שרת החוץ אמרה כי בשבוע הבא
תצא כנציגת הממשלה להשתתף כי-
שמתחת של העם בקניה בהגיעו לעצ-
מאות.

מדינות אסיה באו"ם מקי גוש נפרד להבטחת השפי

רוצות להשתחרר מן ההשתלטות הערבית-אפריק
בגוש האפרו-אסיאני. — תובעות חלוקה גיאוגרפי
של הייצוג במוסדות או"ם

מרכז או"ם, 28 (י.פ.). — בפגישה שנערכה אתמול בין
נציגי 13 מדינות אסיה בארגון האומות המאוחדות, גובשו
הראשונה קווים להקמת גוש אסיאני, שיפעל בנפרד מן הגוש
האפריקאני. משקיפים מציינים שהפגישה שנערכה אתמול,
היא הראשונה שנערכה ללא שיתוף מדינות אפריקה.

הסיבה לפגישה בין המדינות האסי-
אניות הייתה השאיפה המשותפת של
מדינות אלה להשיג ייצוג הולם לא-
סית במועצת הבטחון, במועצה הכלכל-
ית והסוציאלית ובמוסדות האחרים
של ארגון האומות המאוחדות.

בשבוע הבא עומד כידוע להערכ
דיון בקרנה המדינית המקבילה של
עצרת או"ם, במטרה להרחיב את מוס-
דות הארגון ולהליל בהם מדינות
נוספות.
היוזמה לפגישה בין המדינות האסי-
אניות באה בעקבות ההכרה, שנת-
גבשה בזמן האחרון בקרב המדינות
האסיאניות, כי זהותן של מדינות אלה
השטחית והאדמיניסטרטיבית שלהן, נפגעים
בתוך המסגרת הנוכחית של 50 מדינות
גויות של הגוש האפריקאני, שבוניש
לאפריקאנים ולערבים רוב מוחלט. ה-

אזרחי ישראל נהר מוצב צבאי באזור

לא נהנה לקריאות האזהרה של החי
ההרוג היה מספר חדשים בבית חו-

— מאת סופרו הצבאי של "הבוקר"
אזרחי ישראל, תושב אזור, בן 31, בשם מו-
נהרג אור ליום אתמול עליו ידוע משמור צה"ל.
בתנאים השוררים ליד מוצב צבאי באזור אילה
המצרי. חוגים יודעי דבר מספרו אמש, כי ההרוג
האחרונות מספר חדשים בבית החולים לחולי
הוא אף שוחרר מהצבא מטעמי בריאות.

חקירת התקרית נמצאת עתה בטיפול
משטרת ישראל, עמה משתפת פעולה
גם המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח).
התקרית ארעה ליד מוצב צבאי, הא-
סור לכניסה, בקרבת אילת. חיל ש-
היה בתפקיד שמירה במקום, הרגיש
כחצי שעה לאחר חצות בלחבת גפרור
שהבהמה ובדמות "חשודה". הוא קרא
מספר קריאות אזהרה, ומשלא נענה,
ירר מספר כדורים באוויר, בהמשכו
בקריאות כעברית ובערבית. כאשר לא
נענה גם לאחר זאת, פעל כפי שמחייבו
תפקידו וירה לעבר הדמות החשודה.
תגבורת שהוזקה למקום מצאה גופת
גבר בן 31, שנהרג מפגיעה בראשו.
איש לא נעצר

החיל שירה, מפקדו הישיר, וחיל
נוסף שנמצא במקום בזמן התקרית,

בראש האחרון

"כף קנדי"
במקום
"כף קנאורל"

השיגנו, 28 (י.פ. וצ"ר). — ה-
נשיא ג'ונסון אמר לאמריקנים בנאום
לרגל "יום ההודיה", כי יש להם הר-
בה על מה להודות על אף מותו
הטרגי של קודמו, הנשיא קנדי. הוא
שידר את נאומו ברדיו ובטלוויזיה,
כשיש של "יום ההודיה" עצמו, מתוך
תדר הנשיא בבית הלבן.

"מעשה זה שמכון היה להביא פני-
רוד בתוכנו, הוא שאיחד וקשר או-
תנו" — אמר הנשיא ג'ונסון, בבקי-
שו מהעם שילחה אותו בתפילותיו ב-
מילוי תפקידו. "מנהיג גדול מת, אך
אומה גדולה חיבת להמשיך. לא נוכל
לשנות את האתמול, אך המחר הוא
שלנו" — אמר.

הנשיא ג'ונסון הכריז, כי שונה
שמו של אזור הניסויים כף קנאורל,
ומעתה ייקרא "כף קנדי". גם בסיס
השילוח מס' 1 בפלורידה ייקרא
"מרכז החלל קנדי".

עובדות חדשות המצביעות

על אשמתו של הנגל הגרמני הוויני-
גר ברצח שבווי מלחמה סובייטים —
נתגלו תודות למסמכים שנמצאו ב-
ארכיון של הגיסטאפו בבראדו.

עובדי המדינה אשר התכנסו
סיבה מיוחדת לדיון בהצעה
לפגוע עליוני הרעיון המערבי
הציעו להרשלה והסתהרות
החורבנין החללים כי ההצעה
לא שלמה סיבה מספקת לר-
התחלשותה המרובה המלח

יפתח במלחמה ישראל
ונתן לחתר על שורות
סוף במהלך המצבית
דלת באמריקה.

הציוני הראשון
ירושלים בשנת
בשכילו קונגרס
וסילבר גמר או
שלא לשוב יותר
יכנות. מאז ועד סוף
אר לשבת בקהילתו
לעיתים החיות היה
או יוצא לסיר מותק
יה הרשמי היחיד, שר
האחריות היה רק
המנהל של מלח
הברית. היא היה
שי במשתאית השנות
העברית באמריקה.
יד הפועל הציוני הוא
עם זאת סייק סילבר
יה ובהורכה לכל מי
ין ציוני יהודי כללי
לבר, אייזנהאואר,
וריו וכוכבו היה
מנציגי שלש ה-
יקח: (פרוטסטנט-
ז ויהודית), שער-
הדתית בעת הש-
ישיא אייזנהאואר.

ס נואם מההיר
זכר היה נואם מהיר
אנגלית ורוב אומני
שבת בבית הרטרור,
עברית ובאדיש. הוא
סיעור קופה, מורה
יד חכם בקוא בתורת
העולם, שהיה לעיתים
ידו גם בעט סיפרים
ש אחרים. הוא ידע
יה, אך כלבו פנימה
אד.
קופה בה יתכן שוצר
גו מאבקים נוספים
ובאים — אבדת
ה הציונית, למדינת
יה לא נשאר לה לי
ברית מהנהג ציוני
טאות לד"ר סילבר
אבדו!

פועל למניעת מרחמת אחים
ערב סיום המנוח
אנב קפידה על זכויותיו המהירות
למען העם היהודי והתנועה הציונית
ציון מר קרה כי מה שפחות ידע
לציבור הרחב היה זה פועל המנוח
הפועל השפעת הברית למניעת מל
המתיאחים בשיעור בין ההנהגה לבין
אצ"ר ולח"י היה זה ערב סיום המנוח
גונים הלוחמים בארץ המנוח לשא
ד"ר סילבר שהגיע או ארצה של
רבות, וחד עם ידיו לחיים, היה פ
ברושטיין. יי ייחסיים המנוח היה
מימון למען חתית הסכם למניעת מל
חמת אחים.

השפעתו על
מהלך ההיסטוריה של עמנו
יידר האיגוד הציוני של העינים
הכלליים, ח"כ יוסף טרלין, שעמד בק
שרים אישיים עם המנוח שנים רבות
ציון בקול גורש והייצוג, כי גבול
מד הוא האיש וכוכבו מדי היתה הש
פעול על מהלך ההיסטוריה של עמנו
בדור זה כדי שאפשר כרגע זה להע
רך את דמותו כדבעי.

הנואם הזכיר לדוגמא את
פעלו הרב של ד"ר סילבר
באיחוד המחנה הציוני הכל-
לי, בעולם ובארץ, בשנת
1946. עם זאת הרחיב מר
טרלין את הדיבור על תקופת
אפריל 1947, ערב סיום המנוח
דט הבריטי בארץ, כאשר
אי-אלה חברי הנהלת הסוכ
נות חשו לאמריקה בפיק ברי
כים כי נבחרו מאימיה של
אמריקה — שחורה בה מת
מיכתה במדינת יהודית ואמ
רה להמיר אותה ב"נאמנות
בינלאומית", מדינאי ארז"ב
לחצו או על מנהיגי הישוב

ד"ר סילבר ב-1951. לידו ישראל רוקח, ראש שירות תיא דא.

היחודים באמריקה על כספי
היהודים באמריקה לישוב
אם ימשיכו לעמוד על דרי-
שת מדינת יהודית, ד"ר סיל-
בר התרומם או לענק מעש
וגדול תושיה. הוא תוכיח על
פני חברי הנהלת הסוכנות
ושאל אותם: "למה הנכם
בבהלים מדיבורים של כל
דיפלומט שהוא? אל תפחדו
מפני אמברגו על כספים. אני
מבטיח לכם, כמו שאתם בא-
רץ ידעתם לרדת למחתרת, בא-
ך גם אני והעם היהודי בא-
מריקה נרד למחתרת כדי
לשלוף לכם את הכספים ה-
דרושים".

כן סיפר הנואם על ישיבה דרמטית
בביתו, לפני כחמש שנים, בה נכח
המנוח סילבר, כאשר ראשי המפלגה
בארץ הביאו בפניו תכנית על ליכוד
מפלגות אופוזיציות: סילבר היסט תתי-
לה, אך לאחר דברי שיכנוע של ראש
עיריית רמת גן מר א. קריניצקי, נתן
המנוח את ברכתו לפעולה זו.

החז בכתובת ספר
על תולדות המאבק הציוני
ח"כ ש. ז. אברמוב שהיה מחלמי
דיו של המנוח סילבר עוד בתקופת
לימודיו המשפטיים באמריקה, גילה
שלפני מספר שנים הוא הציע לד"ר
סילבר לכתוב ספר על תולדות המאבק
הציוני, שהוא עמד בראשו. אך סילבר
דחה את ההצעה וטען כי האיש ש-
ה היסטוריה לא צריך לכתוב אותה,
אלא איש אחר — אם כי ישנם כאלה
שפעלו במחנה היסטורית ולוקחים על
עצמם גם לכתוב את ההיסטוריה ה-
ואת, לכן נעשו הכנות שאחר יכתוב
את תולדות המאבק הציוני של סילבר,
אך העבודה לא התקדמה. אז קיבל על
עצמו לפתע סילבר את כתיבת הספר.
הוא נגש לעבודתו זו במלאו מרץ
והתין את כתיבתו, תוך עבודה קדו
תנית באיסוף החומר הדוקומנטרי הק-
שור לתקופה הזאת. יתר על כן, הוא
אף התחייב בפני מו"ל אמריקני להמ-
ציא לו את כתיבתו עד ה-1 בינואר
1964. עובדה זו מוכיחה כי היתה לו
התחיה באחרונה שמתקרב קצו וק-
לו בעצמו לדאוג שתולדות המאבק
הציוני שלו יכתבו, אך לא זכה האיש.

מנהיג מוב וחיל מוב
מר אברמוב ציון בין השאר כי שתי
תכונות אופייניות היו מנת חלקו של
המנוח סילבר: הוא היה מנהיג טוב
וגם חיל טוב. לאחר שסולק ממנהיג
בה צעירות הוא ספס להיות מנהיג
חור להיות חיל פשוט מן השורה,
אך חיל טוב ומסור, כן התעב הנר
אם על זכויותיו המרובות של המנוח
ביהדות אמריקה, בה שהחליט להמיר
את ארגון בתי הכנסת הריפורמים
בארה"ב — שהיה שנים רבות במצב
של אנטי-ציונות והתמכרות לאומית —
למבצר ציוני ממש.

יידר הנהלת המפלגה הליברלית,
ח"כ יוסף ספיר, שניהל את הישיבה,
התעקב על דמותו הקורנת של ד"ר
אבא הלל סילבר, במנהיג הדור, כאשר
משכמו ומעלה המשפיע על התקופה
ועל העם ושידע להתרומם לשיא הפיסי
גה בימים הגורליים של המאבק למען
מדינה יהודית בודה הבינלאומית של
ארגון האימות המאוחדות.

ישיבת האמה בה נכחו חוץ מחברי
הנהלת המפלגה, חברי מוסדותיה העל-
עניים ונציגי המפלגה הליברלית בסוכ-
נות וברשויות המקומיות — נפתחה
ונגלתה בעמידת דום לזכרו של ד"ר
סילבר.

המקרה הוא אי שם
הם הקאריבי, מושבת
בה, בעלת ממשל טרופי-עצמאי בדומה
לממשל שהיה לפני שנה בנאציאליקה
ויסיונר השכנות.

מפלגות השמאל (הליברלית)
באוסטרלי ובניו זילנד זכו בנצחון כי
בחירות הכלליות שנערכו אתמול.

שלח
מברק תנחומים להסתדרות
ציוני ישראל.
ד"ר ישראלי גולדשטיין, יידר קרן
היגוש הבודעת-נוחמים את
השירות המיוחד במינו והיעיל ביותר
שעשה המנוח כאשר שירת כיו"ר
המחוז הציוני האמריקני לשעת
החירום. הוא גייס אז את דעת ה-
קהל האמריקני להקמת מדינת יש-
ראל וניהל בארגון האומות המאוחדות
המאבק בהצלחה, שבאה לידי ביטוי
בהחלטת ה-20 בנובמבר 1947.
לאחר מותו של לואיס ברנדייס,
היה ד"ר סילבר, יחד עם סטיפן ויין
וליאס ליפסקי הציונים האמריקנים
החשובים ביותר בזמנם.

תנחומי בית ציוני אמריקה
בתל-אביב
סגן יו"ר הכנסת מר יוסף טרלין,
יו"ר הוועד המנהל של בית ציוני
אמריקה בתל-אביב, שלח מברקי תני-
חומים לאלמנת המנוח ולנשיא ה-
הסתדרות הציונית של ארה"ב, ד"ר
מקס נוסבאום, במברק לד"ר נוסבאום
נאמר: "המומים מהירידה המועזת
על מיתו הפתאומי של המנהיג הדגול
ד"ר אבא הלל סילבר, ענק המעש
וגדול התושיה, ושיא הכבוד של
הי.א.י. הבית על חברי הנהלתו ו-
חבר עובדיו מבכים האבדה הגדולה.
במברק לאלמנת המנוח נאמר: חברי
הבית המלאת הבית על עובדיו אתון
באלק הכבוד על מיתו הפתאומי של
בעל הנעץ על יד כולנו. בפרק
המפואר שרשם ד"ר אבא הלל סילבר
בהסתדרות עמנו למען העם היהודי
מצאי נוחמים".

"משכבמו ומעלה גבה מכל העם,
היה אבא הלל סילבר, כשהופיע בפני
האומות המאוחדות עם ראשו הנא
הזקוק, נראה היה כמו גביא העם
רוי שצק לעמו — כך הגדיר ב"ב
דור השופר שלו על אבא הלל סילבר,
מר שלום זיסמן, ממלא מקום ראש
עיריית רמת-גן, במכת ליל שבת,
שנערכה בליל שבת בבית האוהר
ברמת-גן, מטעם מחלקת התרבות של
העירייה.
הללו חרגו מר ויסמן, כי אבא
הלל סילבר הכריז באישותו את כך
המאונים בכמה מקרים גורליים של
העם והמדינה כך זה היה כשהתעו-

אשכנז: לא חל מפנה ביחסי
כיוון שזה נובע רק מהעובדה שגדול
שנחיי הגיוס.
מבר שאות בעניני דת
להלן עמד ראש הממשלה בפני מטה
שאלות בעניני דת. הוא אמר, מ
פעל רבות למען מימוש ההתחייבויות
בעניני דת שחתם עליהן בעת כינונו
הקונצליה. לטעות 13 חוקים, ובי-
כלל זה — איסור גידול חתולים —
ומה שהחסי ימלא במחצית השנה
של הקונצליה הממשלתית. הוא קרא
להימנע מהפרות בעניני המתיחות בין
דתים וחילוניים במדינה ובמקור
לדבר מחות על שנאח אחים, ופנה לי-
נציגי המפלגות הדתיות "להגמיק בעניני
זה את הסוף".
לגבי נאשמי הפגנות המיסיון אמר,
גם הם יברלו איננות בשנות אחר-

לשיתוף פעולה מדעי
בין סין ובריה"מ
פקינג, 30 (ע"פ) — תכנית שיתוף
הפעולה המדעי בין האקדמיות למדעים
של בריה"מ וסין העממית לשנים
1963/64 נחתמו אתמול בפקינג-על-
כך הודיעה פובליקציה חסינית
הרשמית.

ד"ר סילבר למנוחו
(סוף מעמד א)

רר הוכיח בין מנהיגים יהודיים, אם
להכריז על המדינה או לאו — כש-
סילבר הכריז בעת הקמת המדינה
בתקופה שעמדו בפני מלחמת אחים
בארץ היה הוא בין אלה שמנעו את
הדבר.
במכת ליל שבת זו נאמו מר
אייזק רמבה על יחסי ישראל ארצות
הברית אחרי מות קנדי ומר יצחק
איונברג על האנטישמיות בעולם, שני
הם העלו את זכרו של ד"ר אבא
הלל סילבר, ניהל את הכמה מר
אפרים דוידזון.

עמד להקים ביתו בירושלים
ד"ר אבא הלל סילבר ז"ל חיכנו
עליתו ארצה בשנה הבאה, ועמד לי-
הקים את ביתו הקבוע בירושלים —
זאת מסר ד"ר סילבר, נתניה, מר
עובד בן-עמי, בישיבת הנהלת העיריית
ביום ששי בה ספד במלים נרגשות
למנהיג הגדול, שהיה אורח כבוד של
העיר, ובה ישנם גם רחוב ושכונת
הנושאים את שמו.
מר בן-עמי הביע ועודנו העמוק
מאבדן ד"ר סילבר, שכן רק לפני
שבועות מספר, כשנפגש אתו בארצות
הברית הטיל עליו המנוח לספל בי-
בניו ביתו בירושלים.
באותה ישיבת החלטה הנהלת ה-
עיריית לקרוא את אחת השדרות ב-
נתניה בשם "שדרת-קנדי", על שם
הנשיא המנוח של ארצות הברית.
אבד עמוק בכפר סילבר
מיד עם התקבל הודיעה על מותו
של ד"ר אבא הלל סילבר הוכיחו אבא
כבר בכפר סילבר, שליו אשקלון.
ביום ו' בבוקר הורדו דגלי ה-
לאים לחצי גומרון ומנהל המיסד
החייב הקרוי על שם המנהיג ה-
ציוני, העלה קיום לדמותו של ה-
מנוח. בשעה מאוחרת יותר נפתח ספר
תנחומים במשרדי המוסד ורבים באו
לרשום את שמותיהם לאות השתת-
פות באבל המיסד.

מנהל כפר סילבר, מר אהרן ביליאס,
מסר שכל תכנית הבידור במוסד
במשך השבוע, בוטלה והיום תערך
עצרת לזכרו של המנוח הדגול.
המוסד החייב מדינה סילבר הוקם
לפני שמונה שנים. הרב סילבר ביקר
בו מספר פעמים ולאחרונה שהיה
במוסד לפני מספר חודשים. הוא הת-
עני במשך כל השנים בהתקדמות
המוסד ואף תמך רבות בקידומו.

cont from p.1

HAABOKER
DEC 1, 1963

דרכו של מנהיג

ד"ר אבא הלל
סילבר

הבוקר
לשאלות
השעה

— מאת יצחק איזנברג —

תקוות
ביותר
בקינדר
חודש דצמבר
כשנה וחצי
חר ד"ר אבא
האמריקני
תוקף תפקיד
המאבק הצ
לא לפני
לאחריו
רה חיות
בניגודיות
יותר ד"ר
שניהם
הונת נשי
עול, אך
מתפקידו
של חוגים
ובהסתדרו
של הנרי
היהודית
הקונגרס
שנערך
1951
קשה ב
מר בנס
להנהלה
ימיו ה
קלינלנו
בא לני
לאמריקה
נשא בו
נשיא
הפיתוח
גם המר
האפילו
לא היה
כל הש
שנה א
הנשיא
נמנה
סילבר
דתות
מית,
כו אר
בעתו
תלמ
אבא
בעיקר
היו כ
הוא כ
היה:
דרך ל
ישראל
מוזמן
ואף
להלח
היה כ
מו
שר
כארצ
קשה
ישרא
יחיד
שני
לחם

בשנה האחרונה ביקר הרב ד"ר אבא הלל סילבר פעמיים בישראל: פעם אחת עשה כאן את ימיו הפסח ובפעם השנייה — בחודש יולי, עת ששימש כנשיא הוועדה הארצית של ההסתדרות הציונית בארצות הברית ואף השתתף בפעודה ההגיונית, שנערכה לכבודו, הגל מלאות לו שבעים שנה. בשני ביקוריו אלה הביע תקוותו, שלא ירחק היום והוא יבוא אלינו לתקופה ממושכת יותר, להציג שנה או אפילו לשנה, כדי לנשום את האווירה של הארץ ולעשות בה עבודה ספרותית. מי יכול או לשער, שיותר לא נזכה לראות את פני המנהיג ההגל?

ד"ר סילבר היה לכאורה, אמריקני בכל התנהגותו ואורח חייו, אך הוא לא נולד על אדמת ארצות הברית, אלא בעיר גוישטאט, אשר בליטא וממנה היגרה משפחתו, בראשית המאה הנוכחית, לארצות הברית והשיקקה בניו יורק. דרכה של משפחת סילבר באמריקה לא הייתה קלה כלל

כ"ט בנובמבר 1947 — הרגע ההיסטורי בעצרת או"ם

ד"ר א. ה. סילבר מקבל את ברכתם של ילדים שסייעו למערכת המדינית באו"ם להקמת מדינת ישראל. ד"ר ה. גרנווס, ראש משלחת גואטמלה, נוחץ את ידו של ד"ר סילבר, כשנידן עומדים וורן אוסטיין, ראש המשלחת האמריקנית, ופרופסור א. פרינגס, ראש משלחת אורוגוואי.

ועיקר ונצחה משך שנים רבות היה דומה למצב רבבות מהגרים יהודים אחרים. הבן הצעיר, אבא הלל, שכבר בי ילדותו הצטיין בכשרונותיו, הושפע בסובן הרוחני עלייני אביו משה סילבר וזל ואחיו הבכור (מכסחל) יבדל לחיים. עוד מהיותו נער היה מבין ביסודי המעודון הציוני ע"ש תיאודור הרצל ובשנת 1907 — והוא או בן 14 בסך הכל — נשלח ע"י מעודון זה כעיר לועידת ההפדרציה הציונית של אמריקה והשמיץ מה נאם ציוני נלהב כלשון העברית.

רב ה"היכל הרפורמי" בקליוולנד

אבא הלל סיים את כן את חוק לימודיו בהיכרו יוניון קולג' וב אינברסטרה של העיר סינסינטי, זו הידועה עד היום כאחד המבצרים הראשיים של הרפורמים באמריקה. בשנת 1917 הוא הוכתר כרב ומטיף

הודות לפעילות זו כללו גם הדמוקרטים וגם הרפובליקנים במצע הבחירות שלהם, בשנת 1944, את התיכניה ל-הקיסר מדינה יהודית בארץ-ישראל ושני הכתים הן ה-קונגרס והן הסינאט אישרו אתה כן יחד הצעת זו כהחלטה.

ואומי ההיסטורי

רק לפני חדשים מספר שהה ד"ר אבא הלל סילבר בתוכנו, בזמן שהתכנס בארץ הכנס של הסתדרות ציוני אמריקה. אז נערכה גם סעודה חגיגית בתל-אביב, בה החגו את יובל השבעים של ד"ר סילבר. אין בן אדם צעיר בגיל של שבעים שנה, אך ד"ר סילבר היה כה ער ונראה כה חזק שהופעותיו סתרו לגמרי את גילו האמיתי. אם גם גיל זה היה נושא לחגיגה, והנה הגיעה ביום ה' אחרי חצות הידיעה המדהימה על פטירתו של הד"ר סילבר, וזו בשעה שעדיין עמדנו תחת רושם של רצח הנשיא קנדי. אנו יודעים שאין כל השוואה בין הנשיא הצעיר שנרצח לבין המנהיג הציוני שמת מיתה טבעית בגיל של למעלה מ-70, ובדאי שאין השוואה לפי הקירבה הנפשית אלינו בין יהודי מלומד ואחד מראשי הציונות והיהדות האמריקנית מהבולטים ביותר לבין קירבנו תנו לראש מדינה זרה שנפל קרבן לרצח. אך היה בידיעה על פטירתו — כנראה פתאומית — של ד"ר מ. סילבר מעין העמקת האבל שעוד נשאר לנו מהסרגיה בדאלאס.

לפעמים מורגשת מעין רתיעה במדינת ישראל להפנות את המבט אחורנית על תולדות הציונות ועל ההיסטוריה של התנועה מפני שאנו טרודים בבעיות המרובות של המדינה וניהולה; אך יכול להיות שהרתיעה נובעת מעוד גורמים. לא ברצון אנו זוכים רים, שכבר זמן קצר אחרי הצהרת בלפור קוצץ בשני שלישים השטח שהיה מיועד למה שאז נקרא הבית הלאומי לעם היהודי; לא ברצון אנו זוכרים כיצד חלקים חשובים של התנועה הציונית וויתרו על המגמה של מדינה יהודית ואף פיתחו אידיאולוגיות שונות לפיהן מדינה לא היתה רצויה; לא ברצון אנו זוכרים ההש-למה מצד חלק חשוב של התנועה אף עם חלוקתה של ארץ ישראל המערבית (שנעשתה לעובדה); אך מצד שני איננו אוהבים לזכור את ההתלבטויות הפוליטיות שקדמו לעצם הקמת המדינה וכאשר היה נראה עוד בשלבים הכי אחרונים, שאפילו ההחלטה הצנועה מאוד כפי שנתקבלה באו"ם לא הוגשמה.

מי שעובר על אוסף נאומים משנת 1949 שנשא ד"ר סילבר אחרי שנת 1943 ועד הופעת הקובץ, יכול להעלות בזכרונו את התפקיד המכריע שד"ר סילבר מילא בשנים אלה לא רק במגעיו עם השליטים בבריטניה ובמיוחד עם ממשלת ארצות הברית, אך גם במאמצו המוצלח לעורר את ההסתדרות הציונית של אמר-ריקה ויהדות ארצות הברית כולה. ד"ר סילבר מילא גם עשרות שנים לפני כן תפקיד בולט במנהיגות התנועה הציונית וגם אז היה בין ראשוני הלוחמים לציונות אינטגרלית במובן ההרצלאי. אך לשיא הגדולה עלה כציוני ומדינאי בשנים בהן התחילה להס-תמן הסתלקותם של הבריטים מארץ ישראל, כאשר ההשפעה הפוליטית על גורלה עברה לאו"ם בכלל ולממשלת ארצות-הבר-ית בפרט. ואפשר לומר, שההתגברות על כל המכשולים שנעמדו בשטח הפוליטי והשגת הכרעה סופית לטובת הקמת המדינה היה תה זכותו הגדולה — ואמנם היסטורית — של ד"ר סילבר. בדאי שפלישת צבאות ערב והדיפתם במלחמת העצמאות איפשרה לנו לתקן במידה ניכרת את ליקויי התנאים של החלטת או"ם, במיור חד בשטח הטריטוריאלי, אך ספק אם היינו מגיעים לאפשרות של מלחמת העצמאות בלי הישגיו של ד"ר סילבר במערכה המדינית.

ד"ר סילבר היה רב ועמד בראש הטמפל בקליבלנד; הוא היה מלומד שפירסם ספרים על נושאים דתיים, או דתיים-לאומיים, אם אפשר להגדירם בצורה כזו; בזכרונו הוא נשאר בראש וראש-שונה המנהיג הציוני הגדול והגדול, שגרם בתקופה מכרעת לאפ-שרות של הקמת מדינת ישראל.

פ. ב.

ג'ונסון מינה ועדה

1 צוהרימוניסטי כהחלטה.

מ
וה
55
ש
פ
ת
מ
ל
מ
מ
ש
ו
ת
ל
ר
נ
ג
ז
ע
ק
א
ו
ה
ה
מ
ב
מ
ע
י
ש
ע
ז
ו
צ
ב
ש
ל
ל
ש
נ
ב
מ
ו
ע
כ
ש
ל
מ
ע
ב
י
ק
א
ש
ג
ד
ל
ג
כ
ש
ע
א
ב
מ
ר
מ
ה
כ
כ
א
ב
ד
נ
ב
כ
ע
ה
ר
ק
ע
ל
ה
ה
א
נ
פ
ר
ש

עקיבא גוב
למשלה כע

אם הרחקת מקממארה פירושה
פניית עורף לדוקטרינה הנושאת
את שמו, עשוי להתחולל מפנה ב-
חסי ארה"ב-צרפת בתחום ההגנה

חברי הוועדה הם: סגאסר ריי
צ'ארד האסל, יו"ר ועדה הס'
בית הלל אמר: הנשיא
על ועדת החקירה לחקור את
במידה שזו ניתנת לגילוי

קיצור
טחוב

נתמנתה

חברי הוועדה הם: סגאסר ריי
צ'ארד האסל, יו"ר ועדה הס'
בית הלל אמר: הנשיא
על ועדת החקירה לחקור את
במידה שזו ניתנת לגילוי

Davar
Dec 16, 1963 p.2
"Books of Dr. Silver"

התכנית שבפרספקט של "הסתור" תקיים במלואה.
"הסתור" היא חברה ציבורית לתיירות; לכן טוב שזאת יזמה פעולת תרבות מיוחדת מסוג זה, כיוון שממנה יתבע הציבור, בעניין ארגון הנסיעות וביצוען, יותר מאשר חברה תיירות פרטית.
אגב השירות החדש של "הסתור", שהוא בבחינת חידוש בארצנו, מקובל זה שנים בארצות חוץ. גם חברת התיירות הממשלית תית הישראלית מעודדת ארגון תרצאות ומסיבות באמצעות משרד נסיעות ותיירות מקומיים, ותיא מספקת להם סרטים על ישראל במטרה לעודד נסיעות תיירות לישראל.

ספרי ד"ר סילבר

(משה גולדשטיין) במאמרים שנתפרסמו בעתונות הישראלית לרגל פטירתו של ד"ר אבא הלל סילבר ז"ל, צוינה בהרחבה עסקי נותו ופעילותו הציבורית הענפה, אך מן הראוי שלא לדלג על מורשתו הרוחנית. נוסף לעסקנותו הציבורית היה ד"ר סילבר גם חוקר ואיש הגות, ספריו על "התנועות המשיחיות בישראל", "הרעיון הדמוקרטי בדת ישראל" ו"במה נבדלת היהדות" (הוצאת "מסדה", תרגם לעברית ברוך קראו), מהווים ניתוח מעמיק בהיסטוריה היהודית ובעיקרי היהדות תוך השוואה לרבדים היסודיים של תרבויות דתות אחרות.

הגיעו משתלמים מאמריקה הלטינית

קבוצת חניכי המכון ללימודי העבודה בוואשינגטון היו אמש אורח חייהם בסעודת ערב שנערכה עלידי המחלקה המדינית של ההסתדרות.
הקבוצה מונה 12 משתלמים, פצ"ר לי האיגודים המקצועיים מארצות אמריקה הלטינית, שסיימו את לימודיהם במכון בוואשינגטון ובאו להשתלמות בת חודש ימים במכון האפרו-אסיאני בתל-אביב. עם סיום השתלמותם בארץ יעשו חברי הקבוצה שבועיים באיטליה, בקבוצה מצויים משתלמים מאל-סלבדור, הונדורס, וגואטלה ומקסיקו. את פני האורחים קידם בברכה זאב לוי, מנהל המחלקה המדינית. שאמר, כי על אף הריחוק הגיאוגרפי בין ישראל ובין יבשת אמריקה הלטינית קשורות תנועות הפועלים בחתירתן לצדק סוציאלי, חירות האדם והחופש. ללא שיתוף פעיל של המוני הפועלים, לא תיכון המדינה על בסיס של צדק סוציאלי, אמר לוי.
בשם המשתלמים השיב ואלדס פאצ'קו מקסיקו שאמר, כי תבי רי הקבוצה יעשו כמיטב יכולתם ללמוד מן הנסיון המפואר של ישראל, שעליה שמעו רבות בארצות מוצאם.
תנחה את המסיבה ש. איידס, מרכז המדור הלטיני במחלקה המדינית.

גוברין - לשתי ועדות שרים

הממשלה אישרה אתמול את צירוף של השר עקיבא גוברין לוועדת השרים לענייני כלכלה, כן אושר צירוף לוועדת השרים לענייני פנים ושרותים.
בימים הקרובים ייקבע, היכן תהיה לשכתו של השר החדש ברשלים.

ביום ג' יתכן שחק שישי, דודי נגד קבוצת "הפועל" נגבת הבולגרים יעזבו את הארץ ביום ד'.

לוויית אולנהאואר בכון - ביום ה'

בון, 15 (ע"צ) - לווייתו של אריך אולנהאואר מנהיג המפלגה הסוציאלי-דמוקרטית במערב גרמניה, תיערך ביום ה' בכון - חרדעה על כך פורסמה היום על-ידי הוועד הפועל של המפלגה.

תנחומי מפא"י
מזכיר מפא"י ראובן ברקת שלח אתמול למפלגה הסוציאלי-דמוקרטית סית בגרמניה הפערבית ולאונטרנציונל מברקי תנחומים על מותו של אריך אולנהאואר, מנהיג המפלגה הסוציאלי-דמוקרטית הגרמנית ונשיא האינטרנציונל.

נמצאו כספי הכופר ששילם סינאטרה

הילי בוד, 15 (ע"צ) - סוכני הפ.ב.א.י., שעצרו אתמול את שלושת חוטפיו של פרנק סינאטרה הצעיר, הודיעו, כי הצליחו לגלות 233,855 דולר מסכום הכופר בסך 240,000 דולר ששולם עלידי אביו.

סין העממית וקניה החליטו
לכונן ביניהן יחסים דיפלומטיים בדרג של שגרירים - על כך הודיעה היום סוכנות "סין הח"דשה".

קר במשחק זה. אפנה, המערכה הראשונה נסתיימה בנצחונם ללא כל קושי - 7:15. אולם החל מן המערכה השנייה, התחמשה הקבוצה הישראלית והפגינה משחק מעורר, שלא נשל ממשחק הבולגרים. המערכה השנייה היתה המרתקת והמעניינת ביותר. הישראלים סתחו אותה בסערה בהנהגתם של חשקנים ד. ברנצור, שהיה הטוב במגרש כולו. וא דקל והשיגו יתר רון של 3 נקודות. במערכה זו החריזו הישראלים כל הזמן ביתרון וסיימו אותה בנצחון - 11:15.

במערכות הבאות ניכר היטב נסיונם הרב של הבולגרים, ביחוד בהצבת מערך הגנה גמיש ותכליתי ובסיוע שני המפציצים שלהם - לדורב ודימטרוב - הנחתו כדוריים חזקים בחלקה הישראלית, עליהם לא יכלו שחקני המעפיל להשיב והמערכות נסתיימו בשרי עור - 7:15 ו-10:15 לסובת הבולגרים.

יצויין שהאורחים התייצבו למשחק זה אחר טלטול דרך קשים בהם לנו יומיים על דרגשים בשר דותהתעופה של איסטנבול ואחר נה בדרכם לארץ. לעומת זאת סבי לו שחקני הנבחרת הישראלית בקבוצת המעפיל מוריקות נגד חולירע וקדחת צהובה אותם קיבלו ערב צאתם למשחקים הקדם-אולימפיים בנירדלה.

קדם למשחק טקס רשמי, שבו נוגנו ההימנונים והוחלפו דגלונים, פרחים וסמלים. שפט את המשחק בהצלחה השופט הישראלי הבין לאומי פלוריאן מאחר שהשופט

Helene Curtis

Share and Newman attend memorial service
DAVAR
Dec 23, 1963
p. 6

נקרומה מגנה אימוץ צנחני קונגו בישראל

תקרית אנטי-יהודית בדרום אפריקה

יגיש היום הצעת התקציב

יפוג מנדט א"ם בקונגו-לאופולד וילי.
במסמך זה מאשים נשיא גאנא את ראש ממשלת קונגו סיקיל אדולה בכך, שהפקיד את אימון היחידות הקולוניאליות בידי חיל האוויר הישראלי ובידי קצינים של מדינת נאט"ו ומדיגש, שכוחות לא-אפריקאים מנסים להשתלט על קונגו, כדי למנוע שמדינה זו תשמש בסיס למאבק האפריקאי נגד המשטר הקולוניאלי באנגולה ונגד המשטר הגזעני בדרום-אפריקה.

אקרה, 22 (ע"ר). — נשיא גאנא ד"ר קוואמה נקרומה יצא באיגרת אל מוזיקר ארם אר — בננות אימון סיקיל קונגו על-ידי צה"ל ועל-ידי קציני נאט"ו באמרו, כי מדיניות מצד זו אינה עולה בקנה אחד עם קו של אר הדרמה.
באיגרת ששיגר ב-16 בדצמבר למוזיקר ארם, מבקש ממנו הנשיא נקרומה לדאוג לכך, שחילי ארם בקונגו יוחלפו בהודש יוני הקרוב על-ידי יחידות אפריקאיות, כאשר הדרמה.

יוהנסבורג, 22 (סט"א). — תקריט אנטי-יהודית קלת-ערך כש-לעצמה מעוררת דאגה ותגובות חריפות מטעם אישים וארגונים יהודיים בכל רחבי דרום אפריקה החוששים, שמה יש בה אות לנטיה חדשה להחשיר את כלל הצבור היהודי בדרום אפריקה במעולה חת-רנית נגד המשטר.
הפרשה החלה כאשר מענק שנאי קבוע בסך 100 ל"ש מטעם עיריית רנדונשטין לסניף המקומי של איגוד הנשים היהודיות בדרום אפריקה הגיש לאישור בישיבת העירייה. המענק ניתן לסניף המקומי מדי שנה בשנה, לסיוע בעבודת הסעד הנעשית על-ידי הארגון ללא הבדל דת או גזע. בין השאר מקיים הסניף המקומי של הארגון תמחוי באזור האפריקאי.

פנחס ספיר, יגיש היום לכנסת את 1964. לאחר נאומו תחליט הכנסת וכן בדיונים על התקציב.
חשד בעבירה. כן קובעת היא כללים לגבי חפציה הפציה, הקשר רים בביצוע עבירה.
מחר יוגש לקריאה שניה ושלח שיה ייקון לחוק הגנת הדייר. ישיבת הכנסת ביום ד' זקוקש לדון בהצעות לסדר היום.

חשש למהומות נוספות בקפריסין

ניקוסיה, 22 (ע"ר וע"ר). — על אף פנייתם של הנשיא מקאריס וסגנו ד"ר קוצ'ק לאוכלוסיית קפריסין לשמור על השקט ולשים קץ להתפרעויות, שררה גם היום אוירה מתוחה באי.
חוגים ממשלתיים באותנה הביעו את שביעות רצונם מהעובדה, שמשלת אקרה המליצה בפני ד"ר קוצ'ק לנהל מ"מ עם הנשיא מקאריס, דרך נסיון להגיע אתו ליד הבנה בענין השינויים החוקתיים המוצעים על-ידי נשיא קפריסין. תורכיה מביעה צער.
איסטנבול, 22 (ע"ר). — מיניסטר החוץ בפועל של תורכיה, כיה פרופ' ט. פזיולגלו, הביע את מול בקושטא צער על ההתרחשות יות בקפריסין, בהוספו, כי יש להעמיד מיד לדון את כל האשמים בהתפרעויות, ולהענישם בכל חומר הדין. הוא ציין, כי צעדים אלה דרושים לשם הפגת המתחים בין העדה היוונית והעדה התורכית כית באי.

להפתעת הכל קם אחד מצירי מועצת העירייה ודרש שלא לאשר את המענק בסרם תבחון המועצה את טיב פעולותיו ולא שתכננה, כי שים היהודיות ואלא שתכננה, כי אף אחת מהברותיו אינה קשורה בארגון התרני כלשהו. אם לא די בכך, ביקש אותו הציר את סליחת סגן ראש העיר, מ. כץ, שהוא היהודי היחיד במועצת העירייה. על העלאת העניין והסביר, כי אינו רוצה לרמוז שיהודים מעורבים ברך כלל בפעילויות התרניות, אולם ביוון שיהודים רבים נעצרו לפי חוק המצצר ל-90 יום" (החוק) החדש המאפשר מעצר חוזר, לת-קופה של 90 יום בכל פעם, ללא כל משפט) בקשר לפעילות כזו, מצא לנכון לעשות זאת.

אביב פותחת עור הבערות

בעיר מגיע ל-18,000 פר, דבר.
מ כלולים באוכלוסיית תל-אביב, דות המורה ורובם המכריע (יותר נשים — פרטים אלה מסר אמש בורשטין בהרצאתו על פעולת שהוא עומד בראשה.
יון לירות. סגן ראש העירייה, רבינוביץ הבטיח להביא לישיבה הקרובה את תקציב הפיתוח המלא לשנת התקציב השוטפת.
ישיבת האגף לזכרו של מ. ד. מגיד

לפני הישיבה קיימה המועצה ישיבת אבל לזכרו של חבר המועצה מ. ד. מגיד, שנפטר לפני שלושה שבועות. ראש העירייה מ. נמיר אמר, שהמונה נתגלה כעסקן רב-פעלים, ישר-דרך, תלמיד חכם

בוגע האחרון

סופר רוטנר מוסר מניקוסיה, כי נוסף ליריות במטה הכללי של הצבא, פרצו קרבות אשה בשעה 10.30 לפי שעון מקומי גם בכמה מרובי עי העיר, כנראה בין תושבים ממוצא תורכי לבין תושבים ממוצא יווני.
מאוחר יותר נשמעו מטחי יריות מכל קצוות העיר. מלונות, מסבאות ימסעדות וסגר, ותולכי רגל ומכר ניות נעלמו מרחובות העיר. אנשים רבים גם כיבו את האזרות בדירור תיהם.
שוטרים חמושים כרובים, מכר גים סירבו לתת לי להכנס למטה הכללי של המשטרה — ממשיך סופר רוטנר בתיאורו. הם צעקו לעברי: "הסתלק מכאן! מתנהלת עכשיו מלחמה, ואין זמן לעתה-אים".
עד כה נמסר על הרוג אחד מקרבות האש שפרצו הערב בניקר-סיה. אולם נמסרים רבים מתחילים להגיע לבתי החולים באמבולנסים.

שרת וניומאן בעצרת הספר

לואה הלל סילבר
ניו-יורק, 22 (סט"א). — עצרת זכרון נערכה היום במשכן קהילה, בני ישורון לרב אבא הלל סילבר.
את נאומי ההספד המרכזיים נש-או ירד הנהלת הסוכנות היהודית משה שרת, ויורד האגף האמריקאי של הסוכנות היהודית ד"ר עמנואל ניומאן. הקונסול הכללי של ישראל בניריוק כתריאל כץ קרא את מברק ההספד של ראש הממשלה לוי אשכול.
הזמר הכוזבי פול רובסון, בן 65, יצא אתמול במפתיע בלוויית רעייתו מלונדון לניו-יורק.

נשיא ועד שליחי הקהילות היהודיות בדרום אפריקה ג. פיליפס תאר את התקרית כשערוריה חסרת אחריות ואמר, כי זהו אותו סוג השמצה העלול לגרום נזק בלתי משוער.

התרבות — במספרים

בהוצאתו בישיבת מועצת העירייה מסר י. בורשטין מספרים על חיי התרבות והאמנות בעיר בשנת 1962.
ב-1700 הצגות זיאתרליות שהתקיימו בתל-אביב ביקרו 882,000 איש.
ב-135 קונצרטים בהיכל התרבות — ביקרו 256,000 איש.
בהצגות בלוזיות של להקת מקומיות ביקרו 108,000.
בהצגות של אורחים מהחוץ ביקרו 114,000.
בבתי הקולנוע — 12 מיליון איש.
מספר הספרים בספריות העירוניות מגיע לרבע מיליון.

יריבלב עשה את פעולתו הצירית בנאמנות, במסירות ובנשיות. סגן ראש העירייה א. בייאר גיש בזכרו את מסירותו של מנוח לעניני דת. דיברו עוד סגן ראש העירייה א. שכטר ונציגי כל יצירות במועצה, שעמדו על חבר זיו הנעלות של מ. ד. מגיד. בפתיחת הישיבה הספיד ראש ירייה את שלושת הפועלים שנ-נו בתאונה העבודה בבנין מלון ילסון: יצחק גוריאל, מרים בול ויחזקאל דוד חי.

ערו נאמן נתמנה לוועדת הסיוע

כאן עתה

מנהיג ללא חת

קוים לדמותו של ד"ר אבא הלל סילבר ז"ל
במלאת שלושים לפטירתו

- מאת משה קול -

[illegible]

נִיר אבא הלל סילבר ז"ל

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

ת. ב. וציעה את התפקיד
 לפי שטוב בבנות ותמיכה
 שנים למי בבית המדרש
 כל בעלות קופתו תמשיך את
 וזו לאה שסיים לימודיו
 לבית אבי, הועז לו רבות
 כל המדינה וירושלם; אולם
 בנותיהם כל בקהילה ועבר
 את הורמית גודלה כליל
 היתה חרול. תמשיך.
 אלי, גם קהילה את הית
 את המבולות והיתה בה רוח
 יצונו כשהיו בנותיהם
 ר שנת רבותו בנותיהם
 לא את גודלה, תמשיך
 למרכז גדול של אמונה ציונית
 כש אחת עזרת, ליצונו
 מותו ומשתי משולים בדרכו
 היה מוכן להחליט לו לחת
 בקהילתו על אמונה. בקהילה
 נשאר עד סוף ימיו.

באן בסע לניו-יורק וזלז רחב
ות-הברית וניהל את המערכות
ניות הגדולות כדי לכבוש את
ארצות-הברית ואת דעת-
האמריקנית בכלל לצדקת
אולם תמיד השתדל להגיע
ולחץ להקלחתו, כדי לחיות
בני-דעתו את רגעי התרוממות-
הדתית.

אמנם הלל סליבר היו נסיונות
בנין בחייו המעניינים והסותרים.
בזמן מלחמת העולם הראשונה
לחיית הצהריות כרב צעיר
לדובא את החללים והלוחות
לחיות למען שיכולו לשוב בחיות
לחזקת המען ועוד יותר טוב.
ברא מהמחנות עונני, חס-
לח וקפוחות ולבו היה חמד
ורגש וגם כל קיוחו ועולו
אציל. אחד את היתוח במדינת
לח למען ביטוח מחסוריו עבודה
לח ששכחוהו לחן וסכולה ויהי
לח הלחמה הגדולה למען זכות
אליס. קדימה אנחנו אנדן חסר
אלה היו עקרונות שהיו חל
ומפוסח את היהדות, כל בהטה
לח הכנסת לקהילות הבינאים
לח חלק מאמאווה חלל נפשו לח

החזרה חזרה בין אמריקנים לבין
דוה, את ציטונו ובין מאבק למס
ינה הורית, ובכל חזית וחזית
תחם ועמד בה, נכסו וחוותיהם
ל אותם עקרי אמונה ודרך־חיי.
איתות את סבל ועני עמו ובחיותו
שקט מאד את תפוסת השואה
רבונו של עמנו בארצות, נסעו עד
נפשו מהתחבטותם של המפ
לה המרשית להבטחותיהם של
היחיד בארץ־ישראל. הוא הגיע אז
מספקה נהרש שוק מדינת הורים,
שדולותיו היה בידו, בעת צו
הסכנות הללו של חיי המולדת.
רק המדינה יכולה להיות השבועה
מפניו היחיד לצרת את ישראל,

הגיעה לשיאים שלא ידועים.
משום כך נרתם, בחיותו נשא
וסתדרות ציוני אמריקה וראש המור
העצה הציונית לשעת-הדיון, להשתתף
הוא עמד בוויכוחים
ביתם הציוני שלו, בתוך
הסתדרות הציונית העולמית, ב
היות אמריקה ובדעת הקהל
מקריבת והעולמית, אולם
ללא נחלשה אמונתו, כי
ייתר וייתר לה בטוח
לומר ולהתחשף ועליו

הגיעו למסגרתו ואת ארבעת הילדים
רובנו רבים ומאקלים שמים. לשם
ארגן חיות גדולה של שיטתו
מסבירה - מלחמה פנימית - שסופה
היומיומי. בדרך חסע עברו עליה
שמים שמים בדרך הנועה שחלו בה
לילות וידידות בתקופת שנות לב
מאוסה ומאוסה מאוסה. וההתנסות
לב משתלם זה ההתנסות איווה
מקשורות קצאה ובחברותה. וכ
שכונן מלווה את התיים הש
אולם, את הדיע תמיד לש
קיון ושלל והתרחקות לש
תקפידו ושליחותו בים
התרחקות הגרולית.

רקונטרסים הציונים שימשו המיד העצומה של סילבר מאור. שם אלה של הקימו עמו, ימים של ויכוחים קטנים בקונגרסים ידעו לרכוש לו כבוד והערכה.

פרקי המאבקים הללו נגד הסתכלון, בעד פתיחת שני הארצות לשארית הפליטה של האזרחים החורבן אירוש, נגד תעלולי התודעת השונות שהבריטים הקימו כדי להתחמק ממעורבות וכדי לסחוב ולא שפוט את בעיית הארץ הקדושה, פרקי פעילות הענפה והעצומה בקונגרס ובסינים של ארצות הברית, הלכן ובעת-הקלה האמריקנית, היותו המאזנות ובלב סנה

אפשר היה להגיע אליה כדי לפע
דידים ושותפים לענינו, הרי
כתובים בדברי הימים א' אות
שנים. התעלות לשיא המא
הציוני. סילבר נתן לשוב הע
בארץ את ההרגשה שיהדות אב
קה עומדת אתה בחזית אחת וש
לו מה לפחד ולחשוש ושלא יוש
כל ביקור שלו בארץ ישראל
מאדע שרומם של הרוחות ב
קשים. בזמן ביקורו בארץ,

ח ק י ק ה ש ל
עובדות היסטוריות

[illegible][illegible]

הוא שדורש תשובה. וזו הסיבה שיש להקדים את שאלת התשובה לשאלת המעשה. כי מעשה אדם הוא תוצאה של תשובה או של חוסר תשובה. ואם אדם לא עשה מעשה טוב, הרי זה משום שהוא לא התשובה. ואם אדם עשה מעשה רע, הרי זה משום שהוא לא התשובה. ולכן, כדי להבין את המעשה, צריך להבין את התשובה. וזו הסיבה שיש להקדים את שאלת התשובה לשאלת המעשה.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

עוברים את הארץ – ואמלצו עמם
אל היה בנצונם שלם ואל היינו
בגעים – ניצמאצו – לולא אלה
החלטה של 29' בנובמבר 1947.
באשר האומות המאוחדות הכירו ב
דקדקתן והולטין על הקמת המדינה.
כל לאחר החלטה היו טיבונית
מחבת ודודיתו ושינוי החלטה
המדינה לאנצמול כל מיני פסוקים
ש ב מתנגדים ותחריגים היו צורכים
לגול את המאבק לעמוד ולא

ורעות אשר במרכזם הם צמד וא
הסביבות חותם אשיותם עלי
שכול בצד אחד של התיח
עניו ליהיות שופט אובייקט
נבי הויכות בין אלה שפעמו
בין המיתוס. לא רצויה ואף לא
רית הזחות בין גושי ההיסטור
בין ההיסטוריונים, אילו מגשה
הצה הכתוב בצורה קולקטיבית
הרונות האישיים שלה בקשר
מתחתון. ההגנה, לא הינו יב
שילו למעון בגד העבודה. ספסר
תפרסמים בהוצאת הספרים של
הבסון.

אבל "ספר התנ"ך כנען" שימקם של היסטוריה רשמית. ידבר הסט.
ה" War-Office הבריטי מוצא ויו לארץ את ההיסטוריה הרשומה של מלחמת העולם השני. זהו יוקומנסה מאשר הקרסה היסטורית בכל זאת הקבצים הללו הם יבדוקים המקורית של היסטוריה יוצאים ולא של חובבים שמיכרכ המאורעות המסתמים ונחלק. זה שמעט המשימה של מוטומוריה היו נמנים על המערכה של האנזא.

מבחינה זו, לא ניתן להגדירה כהגנה.

איננו מוללים במאגזין שהיה מאז 1954 על ידי שאול אביאל, אלעזר גלילי, יהודה סלוצקי, יצחקי ויל וישראל העוזר והיה מסור בצינון ידעו ומזמר המעשיון ויבולן כדי לרבות את ההערב המפורסם בארצות-סוניה בודדים, ככתבי העת של התקופה למען חוקרי העתיד.

המקומה לכרך הראשון היה מפורסם וידעו את כותביו לא לקרוא סיפור נאמן, מבוסס על חקר עומקם ואיכות ברורות.

התורה והמצוות. כי הנהגתו
ותולדות התנועות בארץ ישראל
הספרות העיונית קיבלה
סמכותה את העבודה ואולי שר
הוא לא נודע בקרבנו צירף
הוצאת הספרים של משרד החינוך
כשוקו.

שני הספרים האחרונים שיצאו
הענינו במאמרים את ההיסטוריה
לחקירת מלחמת העולם השנייה,
שחקפה קרובה יותר לזמננו
כלל שיתור עדים ומבטוי המאמר
עודם בחיים, כן גדולה סמכותו
מים והתבוננות.

ישנו המדוע של מר ברוך מעל

הכנסת, יותר משלוש התקופות
סילוף ההיסטוריה נראו – עם
לבוש, כפי שסבחי. שם, את
משוללים כושר הראיה והאוזניים
הצוירה, כן גם כפי בני, וכל
גם כעבור 25–30 שנה. שם
בניו יורק מאמרות מסוג המפורסם
ההוא בעמודותיו של דאן באקליס.
את המפגש את חשט את הא
הלאומי, יהיה זה המפגש
ממר בניו לשנות את הערכות
ההכלבה, לא יוכל הפרישה. גם
אזינוי לא לאי כמשה למצוא

— ואין לא ממנו ממשקל
סודות — לפניהם ארבע
או דאשד בזה הלשון

ריום מכוניות אלה
non committed, אשר
הוב את צילנות החקירה
שמות כל הספרות
ars et studio

***

ביתאים טוב היה אם
"תלבוש" ההספרייה
נראה השני במחלקת ברו
לבין צורכי "ספר ההנהג"
המסוקים. העלו על ידי
יכולים לתאבש על אף
יוק גם אם העלתו את
החנות ומעל במרתב ציבורי
כזה יש לו עוד יתרונ
שלא היה אז.
ואילו על חמשה

המסמך של עריכת
הממשלה ודיווחיה
לחיסטוריונים
יד פרסום אומרים
פתיחה ארוכים
חוקיה חמשה
ואילו על הכנסת
החוקים השגורות
הלכה למעשה
קשר לעובדות

יותר מאשר חי אי פעם בחופש במלחמה

RABBI JULIUS J. NODEL
TEMPLE SHAARE EMETH
560 TRINITY
ST. LOUIS 30, MISSOURI

January 30, 1964

Miss Miriam Leikind
Librarian
The Temple
University Circle at Silver Park
Cleveland 6, Ohio

Dear Miriam:

Enclosed is a copy of the announcement sent out for the Memorial Assembly in tribute to Rabbi Abba Hillel Silver. It was sponsored by the Zionist Organization of America, St. Louis Chapter.

I regret that I do not have a copy of the address which I delivered on that occasion because I spoke from notes and I could not give you a verbatim transcription of what I said.

However, if it would be of interest for your Archives, the following is a prayer which I offered at the Friday Evening Service in my Temple on November 29, the day following Rabbi Silver's death:

"At this moment with hearts already bruised by one great sorrow, we stand again before the Source of all comfort and courage, voicing our bereavement upon the loss of another great world figure -- but more particularly, one who was a leader of the Jewish people and the greatest rabbi of our age -- Dr. Abba Hillel Silver.

"Counselor of Presidents and Kings, spokesman for world Jewry before the United Nations, architect of the State of Israel, President of the Conference of Reform Rabbis, considered the most prominent citizen in the State of Ohio, friend of Senators and statesmen, savior of millions of Jewish lives through his efforts for philanthropy. There has not arisen in the world since Biblical times a Jewish leader of greater magnitude than Rabbi Abba Hillel Silver.

"He was a proud defender of American Democracy during war and peace. His voice thundered the message of social justice, like the Prophet Amos. His silver tongue brought comfort to his people, like Isaiah. His courage in leading his people for fifty years was like Moses. As one of the greatest Jewish scholars of our time, he was like Jehuda

January 30, 1964

ha-nasi. As a force who helped to shape Reform Judaism, he was like Isaac M. Wise. As a man of wisdom and power, he was like King Solomon. As a rabbi to his congregation, he was like the gentle Hillel. As a defender of the Jewish people throughout the world, he was like Judah Maccabee. His name will go down in Jewish history and world history alongside these other shining lights.

"He was the most important influence in the last fifty years in inspiring every rabbi who serves a Reform Congregation today; and his teachings, his written words and spoken words will continue to give us guidance and strength and conviction for generations to come.

"It is with deepest grief that we accept his loss; and it is with profound hope that we pray there shall arise from our midst other religious leaders to take up his mantle and carry the banner of Judaism with his pride, his courage, his conviction, his knowledge, his faith, his compassion, his wisdom and his vision for the glory of his God, for the love of his people, for the service to his country and for the welfare of all humanity. Amen."

I am sorry that I did not get a chance to see you when I was in Cleveland for the funeral. Please accept my kindest personal regards.

Sincerely yours,

JULIUS J. NODEL
(Dictated but not signed -
Out of the city)

JJN:jr

Dec 1

SERVICE

Rabbi Leon I. Feuer
Rabbi Arthur J. Lelyveld
Rabbi Solomon B. Freehof
Dr. Emanuel Neumann
Senator Frank J. Lausche
Rabbi Milton Matz
Richard Tucker

COMMITTAL SERVICE

Rabbi Leon I. Feuer

PALLBEARERS

Bertram J. Krohngold
Max Eisner
Leo W. Neumark
Edward D. Friedman
William Bassichis
A. M. Luntz
Sidney N. Weitz
Alfred A. Benesch

HONORARY PALLBEARERS

Dr. T. Keith Glennan
Dr. Nelson Glueck
Ambassador Avraham Harman ✓
Rabbi Melbourne Harris
Mayor Ralph S. Locher
Mr. Harold P. Manson
~~Dr. Sidney Marks~~
Dr. John^s Millis
Rabbi Julius Nodel
Rabbi Max Nussbaum
Dr. Joseph Schwartz
Mr. Louis Seltzer
Rabbi Earl Stone
Mr. Thomas Vail
Dr. Solomon Zeitlin
Mr. Max Helvarg
Mr. Edgar Hahn
Mr. Nathan Dauby
Honorable Anthony Celebrezze
Rabbi Jay Kaufmann
Rabbi Abraham J. Feldman
Rabbi Richard Hertz

DR. SOLOMON B. FREEHOF.

Fellow mourners, Abba Hillel Silver was primarily a Rabbi, and whatever else he did in the world was the outgrowth of his rabbinical ideas. I am certain that as a Rabbi and preacher, in health and in sickness, he was constantly aware of the pageant of the weekly portions, as they succeeded each other through Scripture and through the calendar, and I am rather certain that in the last few weeks he was aware of the scriptural saga of Jacob -- Jacob, whose glory name was Israel, and who is the symbol of all our highest emulation. I wonder if he thought of the words "Vayetzeh Yaakov", "Jacob departed". The Rabbis say about that seemingly overplayed verse that it is told us in order that we should never forget that when a great man is in the city, before he departs, there is a glory and a radiance, and when he has departed, the glory fades and the radiance is dimmed. This is our life these days -- a glory has faded, a radiance has dimmed. One almost feels like using Shakespeare's pagan words, "The bright day is done and we are for the dark!".

Friends, we certainly should not attempt to evaluate his achievements. There are too many of them. They are too monumental. There will be hundreds of meetings, scores of articles weighing this great man. It's only because it's so hard to imagine him not here, that we should try to visualize his presence and understand what was back of all his great achievements -- his personality. It was not a personality easy to love, except by his closest and his dearest, because he was one of those unusual men who did not need to pour out their hearts in order to find release of doubts. When he spoke, he spoke to a purpose, and when he stopped speaking, he was silent and had a certain monumental immobility -- he never poured

out his heart. He had an immense reserve. Yet we know when you hear a great Rabbi speak, he becomes unconcealed, you learn all about him. The very cadence of his sentences, his very choice of words, the music of his utterance, and the selection of themes week after week are a revelation of his personality. So, in a sense, if we take the trouble we can know him. Abba was a remarkable creature, and it wasn't only his eloquence -- that God-given talent which he worked upon and refined so magnificently during his professional years -- it wasn't his eloquence. His eloquence was only the vehicle for his thoughts, the stream on which his ideas sailed through life. It was his thought, his thought was unusual, and there's a secret to knowing what it was -- the way he quoted Scriptures! No one quoted Scripture the way Abba Hillel Silver did. He didn't quote over-frequently; he didn't quote, as most of us are inclined to do, as an accretion, or an ornament of the text of the service. When he quoted Scripture it was interwoven into the tapestry of his words and the text modified to its need. The words of ancient days became living words. How can I describe it to you, dear friends? Only a fellow-Rabbi might sense it. He was so deep in Scripture, that it was as if the centuries, the past had faded away, and he was still one of its inspired organs. The Bible was his and it wove itself into his text because it was part of his heart. Some of us know the traditions; many of us use the traditions. Abba was the living tradition! That's why he's unforgettable.

People think of him as a fighter. He was! A fighter for a cause. But the very nature of his battles, the psychological nature, revealed the uniqueness of this exceptional personality. People will say he was fearless. Yes, he was fearless, other people are fearless. But this fearlessness was unique and you can see it this way. Many people fought with him and he fought with many. He had to rebuild

movements, change moods of whole nations, change the attitude of legislative bodies -- to do that he fought. He fought against certain people and certain people resented his victory, and there were certain people who disliked him. But I venture he never bothered to dislike anybody, not for any length of time. It just didn't matter to him. He spoke for a cause, not against people. He spoke without fear. The reason for the difference is this. Anybody can be brave under special circumstances. Many people in an argument or in a public debate can be almost heroic, but they have to work themselves up, in emotion, against their opponents. To Abba, there never were opponents. There was only a right side and a wrong side. Therefore, hate was never involved and resentment never maintained. He fought the battle, and when it was ended, that was that. Other people had to make themselves courageous. This man -- I've watched him for years -- never had to work up his courage. He was like one of those legendary creations in the book of Job who are created without fears. I think we have written of it, but we rarely see it -- a natural hero.

Shakespeare said in "Anthony and Cleopatra", "A great bright day is gone and we are for the dark". The bright day has gone, but we are not for the dark. We keep in mind, rather, the great Rabbinic saying when a very great Rabbi dies. They don't say "Jacob has departed", they say: "He has bequeathed to us the heritage of life." That is what Abba has done for us. He has bequeathed to us a heritage. The living tradition merges better with our life today because of him. Because of him, in his own unforgettable phrase, "The timeless irradiates the timely", many of us are less hesitant; many of us will face life with greater courage, because this natural hero lived about us.

May God give strength to his dear wife, to his boys, to his brother,
to his sisters -- he had a strong family sense -- and may God help us all.
Let us say a great life has ended, a great memory now begins. Amen.

(NOTE: Rabbi Matz asked to have this
set narrow, as poetry)

RABBI MILTON MATZ

Prayer of Tribute

Our God and God of our fathers, Thou hast commanded
Thy children: Six days shalt thou labor and do all thy
work, but the seventh day is the Sabbath to be hallowed
unto the Lord, thy God. For fruitful years our revered
spiritual leader, teacher, friend, and beloved one labored
in Thy vineyard, O Lord. He planted noble vines and reaped
great harvests -- a benevolent harvest of human betterment
and growth. Now his Sabbath has come, hallowed is he in
the hearts of men, as he is unto Thee, O Lord, our God.

As the faithful of Israel have preserved the Sabbath,
so the Sabbath of our teacher will preserve the faith of
Israel and mankind. The memory of our Rabbi shall ever
be part of our beings. The remembrance of his silver
words and golden silences -- he was a man who knew the
power of both speech and silence -- will remain alive
within us and, through us, to all who respond to our
influence. As we preserve his memory, his memory shall
preserve us -- giving us the inspiration of example, the
depth of wisdom, the heroism of dedication, the commitment
of faith. In mutual tenderness, his memory and our affections
shall preserve each other throughout the years.

Amen

THE HONORABLE FRANK LAUSCHE, UNITED STATES SENATOR FROM THE STATE
OF OHIO

Mrs. Silver, members of your family, members of the Temple, and your distinguished guests assembled here, Rabbis:

The task that is mine, I confess to you, seems light and yet heavy. Somberly in this period of national sorrow, we come to this Temple to pay tribute to a noble man. Rightly, in the words of the Old Testament Scripture, we can say "Know ye that there is a prince and a great man fallen this day in Israel". Fallen, yes. That is the judgment of tear-drowned eyes and of broken spirits burdened by the sadness of a sudden farewell, unexpected, given by the worthy man.

Ladies and gentlemen, we bow, in this beautiful Temple of worship, vividly conscious of the empty place at which our surprised eyes are staring; staring, stunned and bewildered, and strangely moved. There is a vacant place in the sky of our national religious life; a vacant place in the sky of friendships; a vacant place in the pulpit of this Temple, and among the true worshippers and workers for decency and justice. The lights of the candle will shine more mystically, the footsteps of the Rabbi will not fall upon the floors of this Temple, his voice is silenced, his hands are motionless, but just as surely as we are here, his presence will always be here.

It is with a deep sense of tragic loss that we are gazing in this hour with changed eyes upon a changed world. Our lonely and wondering hearts cry out in sorrow and surprise. I have been asked to speak of Rabbi Silver's dedicated life and dedicated service to his people and his service to the people of the world. Manifestly, Rabbi Silver's strength and inspired leadership strikes dumb any poor foggy words of appraisal or appreciation that I might speak. Rabbi Silver to me

radiated trust, sympathy, justice, strength, wisdom and the struggle for peace throughout the world. He had a glow of inner radiance and wherever he worked he created a climate of dedicated public service without meanness, baseness, or duplicity. He was tenderly merciful, but realistic. He was firm in the utterance of approval, but he was not effusive. He was firm, but just in the condemnation of wrong. Rabbi Silver believed in conciliation, but not in the sacrifice of principle. He respected ideas and words, but he did realize that ideas and words meant nothing unless they were translated into reality. He encouraged action eternally, but not unless that action was founded in reason.

To me Rabbi Silver was a model. I met him forty years ago. I was a young lawyer and went to hear his address at the City Club of Cleveland. I was seeking guidance. I listened to him and when the meeting was over I felt spiritually cleansed. I felt that I was better equipped to enter my life.

Rabbi Silver, in addition to the tender and ever just ministries to his own flock, and by his great power to mold and inspire others, was recognized as a leader in the establishment of Israel as a nation. His resonant voice was heard wherever he could strike a blow for the restoration of the Homeland of the Jews. Again and again, when other men, who did not share his views, attacked and criticized him, he remained firm and persevering. I felt at times that he found solace in the words of the poet who said: "Men may misjudge thy aim; think they have cause for blame and say thou art wrong; yet hold on thy quiet way; God is the Judge, not they; yes, fear not, be strong."

He was strong; he was strong in the interests of decency, justice and peace. I lost a dear friend, the world has lost a great leader; but I know that when the trumpet blew, Rabbi Silver was ready. He is gone, but his works will live with us. They will forever be an example of the ideal moral and patriotic life.

DR. EMANUEL NEUMANN, CHAIRMAN OF THE AMERICAN SECTION OF THE
JEWISH AGENCY

Friends, friends of Abba Hillel Silver, his family, relatives, distinguished
Ambassador of Israel:

At a moment like this, one who has been close to our great departed friend
and leader stands almost speechless before the mystery of death, which is the
mystery of life, itself. On this day, fellow-Jews throughout the world, particularly
in the land of Israel, join with us in mourning the passing of one of the greatest
and noblest figures of contemporary Jewish history.

I am authorized to convey the respects and profound sorrow of the organized
Zionist movement -- The Zionist Organization of America, which he headed, the
American Zionist Council, representing all of organized Zionism in this country,
and of the World Zionist Organizations. But beyond that, I know I speak for the
people of Israel and for its leadership, who have sent their own messages of
condolence and sympathy to the family and to the Temple. It is a high privilege
to say a word on this occasion; it is also an almost, to me, intolerable burden.

Fifty-seven years ago, when I was a boy, I joined a boy's club in New York,
"The Herzl Zion Club", on the very evening that they were celebrating the
Bar Mitzvah of their president, Abba, Abba Silver. A few short months ago, I
was privileged to preside in Tel-Aviv at a great manifestation of honor, respect
and devotion of the citizens of Israel to Dr. Silver. In the intervening period, we,
his friends and colleagues, observed with growing admiration and with a sense of
amazement and of awe the rise, the growth of this towering figure, who has left
his indelible imprint, not only upon his generation, but upon the history of his people.

As a youth, dedicated to the Zionist idea and Zionist cause, he displayed extraordinary qualities of leadership, which came to full fruition later in life. He went to Cincinnati, to the Hebrew Union College, at that time reputed to be a hot-bed of anti-Zionist thought and ideology. We were disturbed. He was not affected -- on the contrary, it was he who was largely instrumental in converting the Reform Movement, the Reform Rabbinate in this country, to a pro-Zionist position and increasingly with the years, his colleagues and disciples bore testimony to the influence which he wielded.

From his earliest days he was active in all phases of the Zionist Movement, in an effort to restore the Jewish National Home. It was not until 1943, at the age of fifty, at the height of his powers, that he assumed the leadership, the command of the Zionist forces -- indeed, of the Jewish community of America. In those elastic years, the fate of Israel and its political future were to be decided, despite all that we knew of his past and of his rich endowments of mind and spirit and physique, we were all astonished at the new Silver, the new man revealed to us in the hour of need and of anguish. It was after the revelation of all the horrors of the Hitler years, after Auschwitz and Buchenwald -- he bore in his heart the pain and the suffering that his fellow-Jews experienced -- that the burden fell upon his shoulders of carrying on the fateful struggle to establish, at long last, a home for the homeless, a center for a renewed Hebraic civilization. It was not only his sense of pride and his sense of justice -- a burning sense of justice -- that demanded this of him and of us, but also his sense of pride, and his rebellion against the indignities that had been heaped upon his people through the centuries.

This is not the time nor the place to evaluate his leadership, to trace the various steps that led from the depths of despair and gloom in the early forties, to that dazzling victory at the United Nations, in November, 1947, and the establishment of the State of Israel in 1948. His was the voice that called us to action. His was the call that marshalled our forces. His the eloquence that presented to the United Nations in councilled assembly the historic claim of the Jewish people for national restoration and national dignity. Those were unforgettable days. Abba Hillel Silver's name is already writ large upon the pages of our history. It will be written still larger as the years go by. We in this generation, this fateful generation of which we have been part, will appraise more fully and more truly the historic achievement of Dr. Silver; and the truly heroic role that he played.

Last July, in Israel, we were all happy to see the outpouring of feeling of love and of gratitude of the masses of Israel and its leaders, its President, its Prime Minister, its former Prime Minister. May I add one last word for myself? He was my boyhood friend, my comrade, my teacher, my leader. Abba, Abba, why did you leave us, too soon, too early, too suddenly. No one to replace you, no one to play the great trumpet to mobilize our people in hours of danger. The philosopher said: "Children are our immortality. In them we see the story of our lives. We hope to see the story of our lives rewritten in a fairer hand." So be it.

Abba has achieved an immortality given to few. Superlatives are banal at a time like this. Farewell dear friend, dear master, dear leader. May the prayers of all Israel accompany you to your eternal rest.

DR. LEON FEUER

Tzur Yisrael, Rock of Israel, in whom our fathers put their trust, we turn to Thee in our hour of need, knowing that Thou will not forsake us. Our sadness is depthless, our loss immeasurable. Bound together by our grief in the passing of our beloved one, our Rabbi, teacher, leader, friend, our prayers soar upward unto Thee.

Hear our cry and answer us. Thou who art the Comforter of the sorrow-laden, in Whom the lonely and afflicted find strength, we thank Thee for the precious life of Thy devoted servant now committed to Thy care, for the full measure of years Thou didst grant unto him.

We are humbly grateful that he was permitted to live in this time, we so urgently needed his wisdom and courage, so that he might, under Thy providence, lead Thy people Israel from darkness to light, from oppression to freedom.

How wondrous Thy ways that all his matchless gifts of mind and heart and tongue were dedicated to Thy service, that it was given to him, as to few of Thy children, to bring to completion so many holy tasks.

Grant eternal peace, O Father, to the mortal remains of him who served Thee so well, so faithfully, so single-heartedly. With the kiss of Thy consolation, bring renewed strength to his beloved life's companion, his sons, his dear ones. Be with this congregation and this community, which he loved so deeply, and in whose behalf he labored so arduously. Comfort all Israel whose cause he

championed so bravely, so tirelessly, so triumphantly. Comfort Israel in the loss of one of its noblest sons. May his indomitable spirit live on in all of us whom he influenced, challenging us, as he did in life, to confront our tasks unflinchingly, to overcome every difficulty, to surmount every obstacle; that Thy kingdom may come when the knowledge of Thee shall cover the earth as the waters cover the sea. Amen.

WJW-TV
CHANNEL 8

WJW
RADIO 850

EDITORIAL

© 1963 STORER BROADCASTING COMPANY

EDITORIAL NUMBER

288

Friday 11/29/63

1630 EUCLID AVENUE
CLEVELAND 15, OHIO
861-6080

EDITORIAL DIRECTOR...Norman O. Wagy

A TRIBUTE TO RABBI ABBA HILLEL SILVER!

In one week's time, the world lost two men of renowned stature; two men whose lofty ideals and principles were strikingly similar.

The nation still mourns the loss of President John F. Kennedy. Now, we learn of the death of one of the world's great spiritual leaders: Rabbi Abba Hillel Silver.

Like President Kennedy, Rabbi Silver walked, talked and reasoned with many great men of the world; he was at home among them as he was at home in this community in which he lived and served for nearly half a century.

In his own way, each man preached and strived for the dignity of man. Each assumed a personal responsibility to lift his voice against the forces of hatred and tyranny among us.

Rabbi Silver - the spiritual leader - was a liberal, as was President Kennedy - the political leader. From his rostrum at The Temple, the Rabbi addressed himself to topics not always popular. He had a singular mind with which to reason, a singular eloquence with which to impart that reason to his people.

Each man lived his life for the goal so simply, but beautifully stated by Senator Mike Mansfield in his eulogy to President Kennedy: that there might be no room, no room at all, for hatred, bigotry, arrogance or inequity.

As, during past days, we have paid tribute to the late President Kennedy, we now express our sorrow on the passing of Rabbi Silver.

His presence left a deep impression on our community; his loss a grievous void.

W J W offers a reasonable opportunity to reply to the views expressed in this editorial to a responsible person or group representing a significant opposing viewpoint, provided request for reply time is submitted to W J W within one week of this broadcast.

A SERVICE OF STORER BROADCASTING COMPANY

WJW-TV
CHANNEL 8

WJW
RADIO 850

EDITORIAL

© 1963 STORER BROADCASTING COMPANY

EDITORIAL NUMBER

288

Friday 11/29/63

1630 EUCLID AVENUE
CLEVELAND 15, OHIO
861-6080

EDITORIAL DIRECTOR...Norman O. Wagy

A TRIBUTE TO RABBI ABBA HILLEL SILVER!

In one week's time, the world lost two men of renowned stature; two men whose lofty ideals and principles were strikingly similar.

The nation still mourns the loss of President John F. Kennedy. Now, we learn of the death of one of the world's great spiritual leaders: Rabbi Abba Hillel Silver.

Like President Kennedy, Rabbi Silver walked, talked and reasoned with many great men of the world; he was at home among them as he was at home in this community in which he lived and served for nearly half a century.

In his own way, each man preached and strived for the dignity of man. Each assumed a personal responsibility to lift his voice against the forces of hatred and tyranny among us.

Rabbi Silver - the spiritual leader - was a liberal, as was President Kennedy - the political leader. From his rostrum at The Temple, the Rabbi addressed himself to topics not always popular. He had a singular mind with which to reason, a singular eloquence with which to impart that reason to his people.

Each man lived his life for the goal so simply, but beautifully stated by Senator Mike Mansfield in his eulogy to President Kennedy: that there might be no room, no room at all, for hatred, bigotry, arrogance or inequity.

As, during past days, we have paid tribute to the late President Kennedy, we now express our sorrow on the passing of Rabbi Silver.

His presence left a deep impression on our community; his loss a grievous void.

W J W offers a reasonable opportunity to reply to the views expressed in this editorial to a responsible person or group representing a significant opposing viewpoint, provided request for reply time is submitted to W J W within one week of this broadcast.

A SERVICE OF STORER BROADCASTING COMPANY

שנה בלי אבא הלל הילבר

— מאת יצחק איזנברג —

הכניסו גם הדמוקרטים וגם הרפובליקנים במצע הבחירות שלהם, בשנת 1944, את התביעה להקים מדינה יהודית בארץ ישראל. ההחלטה מפורשת בגוון אף נתקבלה ע"י שני הבתים, כלומר ע"י הקונגרס והסינאט של ארצות הברית.

וביתנים התכנס — כשלהי שנת 1946 — הקונגרס הציוני בבאול ומאבקו של הישוב היהודי בארץ ישראל בשליון הבריטי הלך והתחריף מתחילת השנה. תחילה נשלחה אלינו ועדה אנגלו-אמריקנית וכעבור זמן קצר באה במקומה ועדת חקירה מטעם ארגון האומות המאוחדות. כאשר זו האחרונה סיימה את הכנת הדו"ח שלה על מצב העניינים והציעה להקים מדינה יהודית, עבר המאבק לפורום הבינלאומי.

סילבר ויוזמן פעלו אז רבות, מ"אחורי הקלעים" והנאום שד"ר סילבר השמיע בשם הסוכנות היהודית במ"א יאט עצרת האו"ם, ב"ר למאי 1947, בו תבע לעשות צדק לעם היהודי בהחלטתו, כי עליו זכאי לחיי חירות משלו לא פחות מאשר כל עם אחר בעולם, היה נאום בעל ערך היסטורי שרבים אשר היו נוכחים במעמד זה זוכרים אותו עד היום הזה.

בתודמוניות רבות אחרות הביע ד"ר אבא הלל סילבר את תקוותיו, שהמדינה היהודית תהיה בית יוצר לאיזורים הנוגשים של העם היהודי מאז ומתמיד ואף תקרין מאורה על הארץ שנת כולה. הוא האמין ביצר הקיום של העם ובכוחו להדור הצעיר ושום אכזריות לא תעצור על פני אמינותו האיתנה בציונות ישראל.

ביקוריו בישראל
כלכל בתמיכתו היו גם לסילבר חילופי אנשיות, אך העוקרית בהן הייתה לא ספק זו, שלא היה מוכן לחלום למען עצמו או לחת יד לאחרים, שיעשו מלאכה זו למענו.

ביקוריו בישראל בה היו לו רבבות אורחים, היו משמשים בשבילו מקור של עידוד וכאשר ימים מעטים לפני תחילת הפסח תשכ"ה, כשבא לביקור קצר בישראל אמר לאלה שבאו לקבל את פניו בירושלם התעניפה בלבו, שלא ירחק היום והוא יבוא ארצה לביקור של שנה או שנתיים ואף יקים כאן את ביתו — קריית, שאכן כך היה הדבר.

אכן, כעבור חדשים אחדים הוא בא אלינו שנית, כדי להשתתף בוועידת הסתדרות ציוני אמריקה וכשיצא מכאן קיווה לשוב אלינו בפעם השלישית עוד באותה השנה או כזו שלאחריה, אך לא נסתיע הדבר והמחמת שם קץ לכל תקוותיו ושאיפותיו.

ועוד פרט אחד, שכדאי לציין כאן. רבים טענו, כי אבא הלל סילבר נמנה על המפלגה הרפובליקנית כי אצות-הברית, אך הדבר אינו כך. סילבר היה משך שנים רבות בן עירו ועירו הקרוב של המדינת האמריקנית המנוח דוברט טאפט והוודו לו בא במען קרוב גם עם עסקנים רפובליקנים אחרים, אך מעולם לא היה חבר במפלגה זו. סילבר היה מדינאי יהודי, שאן טובת העם עמדה לנגד עיניו ולהשגת מטרה זו היה מוכן להעזר ברפובליקנים והדמוקרטים גם יחד.

שנה חלפה מאותו היום בו הלך אבא הלל סילבר לעולמו, אך מקומו טרם נתמלא והלב דואב עד עכשיו על האבדה הקשה.

ד"ר אבא הלל סילבר ז"ל

הפעם העמוק כושמתו של סילבר? שווחתי אתו קצרות מיד אחרי המ"א סיבה הזאת ונוכחתי לדעת, שסילבר לא שכח את אשר עוללו לו ואת הבדיחות, שהיו מנת חלקו בקונגרס שנערך בירושלים בשנת 1951 ושהיה גם הקונגרס האחרון בו השתתף.

בן 14 — ציר ליונייה ציונית
ד"ר אבא הלל סילבר נולד בעיר הקטנה ניוטאט, אשר בליסא וידע ביהודי יליד, בליסא בראשית המאה הנוכחית היגרה משפחתו לאמריקה והשתקעה בניוירוק, אביו, ר' משה סילבר ז"ל, שנפטר לפני שנים לא רבות בניוירוק. אחיו הבכור מכסול (מרדכי) יבדל לחיים, שימש כממריכו הראשי של הנער אבא הלל רק כחיים היומימיים, אלא גם בשטח הציוני.

כבר בשנת 1907 והוא אז בן 14 כסך הכל וחבריו כמועדון הציוני "ע"ש הרצל בניוירוק, שהוא נמנה על מיסדיו, מצאו לנכון לשגרר כציר לוועידת "הפרדציה הציונית של אמ"ר יריקה". סילבר השמיע בוועידה זו נאום ציוני נלהב בעברית והופעתו המכובדת עשתה רושם עז.

בתקופה מאוחרת יותר סיים סילבר את האוניברסיטה בעיר סינסינטי ואת "היברו יוניון קולג" בעיר זו והחל משנת 1917 עד יומי האחרון, כלומר משך ארבעים ושש שנים רצופות שימש כ"נראי" והרועה הרוחני של "ההיכל" הריפורמי, תפארת ישראל בקליבלנד. סילבר כמו ד"ר סטיבן ויז ז"ל, שהיה קשוי ממנו במעלה מעשרים שנה, היה אף הוא רב ריפורמי וכסותו היה ב"ו הראשוני, שהכניס את הציונות לתוך ה"סמפל", שמשך עשרות בשנים היה הרעיון הלאומי המאחד זר לרוח מתפלליו.

בשנות הארבעים, כלומר בעצם ימי המלחמה באירופה, הגיעה פעילותו הציונית של סילבר לשיאה. הוא היה בין מארגני הראשיים של "המועצה הציונית לשעת חירום" באמריקה שה"זות לעמלו ולעמלם של אלה, ש"סייעו בידו, והחלל בכנס נציגי ה"קהלות והגופים השונים ביהדות אמ"ר יריקה לתבוע הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. תחת לחץ דעת הקהל תהודית

ביום ג' הקרוב י"ב כסלו תמלא שנה אחת לפטירתו של ד"ר אבא הלל סילבר ז"ל. האריך הפטירה חל בערכ ה' 29 בנובמבר ורבים ראו בכך כעין סמל, שהוא הלך לעולמו ודוקא ערב אותו יום בו נפלה בא"ם ה"החלטה ההיסטורית על חלוקתה של ארץ ישראל והקמת מדינה יהודית בחלק ממנה — שהוא היה מראשי הלוחמים למענה. השנה חל התאריך היתודי ב"11 יום לפני התאריך ה"כללי וטרם ידוע מתי בדיוק יציני המסודות היהודיים באמריקה את יום מיתו של המנוח הדגול.

מאז חלפה שנה תמימה ואם כי הול משלהי שנת 1950, עת שהתפטר מראשות הסקציה האמריקנית של ה"הלת הסוכנות עד יום מותו, כלומר משך י"ג שנים רצופות עמד סילבר "בציר הרכים" של חיי היומיום ה"ציוניים בארצות הברית ורק לעיתים רחוקות היה בא משך פרק זמן זה מקליבלנד על מגוריו לניוירוק המ"שמת כמרכז החיים היהודיים ב"מדינת קולומבוס" — הרי העדרו מורגש בעולם הציוני עד היום הזה. כאשר סילבר היה בחיים — הרי לא פעם פעמה בלב ידיו ומוקרני ה"תקווה, כי בסופו של דבר עוד ישיב לאלא תפקיד מרכזי בציוניות היהודית ויתרם שוב מחלקו לעצן היהודי הלאומי, בשעות הכרעה וסכנת היו העניינים נטויות אליו האל אדם המסוגל להציל ולהושיע.

אבא הלל סילבר נשאר אחד ה"אשים המרכזיים בעולם היהודי, גם כאשר יתר ותר שום איצי טלה רשמית, כי הוא ניהון בכוסר של מנהיגות מן הסוג הנעלה ביותר. בכחו האירוריו העצום, בעיקר בשפה האנגלית, הוא ידע להחליט המונים ולהחזיר בהם רגש לאמונה יב"חיות כיום המחרת ואילו בשחיות אר"ביות בלתי רשמיות היתה לו ה"ר"פעה מגונית על הורחל כשישבת ב"ר"אבותיו והגשית כעליל, שהאיש הוא משכמו ומעלה המסוגל לבצע מעשים נוצניים, באם רק הוא יהיה הדור הכרה שזו היא הדרך המיבילה ל"מטרה. הוא היה תלמיד חכם בקיא בתכמת ישראל ובהחיות אמריקה העולם גם יחד, ואף שלח יד בע"ס"סופרים.

עתה, לאחר שנים כה רבות, כאשר האיש אינו יותר בין החיים, אתה רוצה שוב פעם לשאול את השאלה המרה למח ומדוע העדיף מי שהעדיף את הנרי מונטור על אבא הלל סילבר ז"ל וד"ר עמנואל גיומל לידל לחיים האמנם לא הבינו כל אלה, כי "מונ"טורים" ישנם לאלפים ביהדות העול"מית בכלל וביהדות אמריקה העול"מית ואילו סילבר היה רק אחד ויחיד ל"מי עשו טובה אלה שאליצו את סילבר, כ"הודיה" על מאבקו הבלתי נלאה למען הקמת המדינה, לפרוש מעבודת ציבורית פעילה בהיותו רק כן המשיש ושמונה להיסגר בתוך ה"האמות של ה"היכל" שלו ב"קליבלנד, אשר במדינת אהיו.

בעת המסיבה התגנית, שהתסחדרת הציונות של ארצות הברית ערכה לכבודו, לרגל מלאות לו שבעים שנה באולם "שרתון" בתורש יולי 1963 (כלומר כארבעה וחצי חדשים לפני פטירתו) נשמעו דברי הערכה לסילבר ולפעלו גם מפי אלה רים יפים כאלה, כדי להגליל את

בשבוע הבא ההליברית צמות מהירה

שכר אחידה, ומציעה במקומה מדי"גיות שכר סלקטיבית שתהיה מוש"תתת על היכולת בענף ובהתחשב בתעסוקה. בתקופה של מחסור ב"ידיים עובדות בכלל ופועלים מק"צועיים בפרט, מדיניות שכר אחי"דה היא אסון למשק, ואכן המצ"ר אות הוכיחה שההסדרות לא יכלה לעמוד בכונותיה. היא החליטה על הקפאת שכר בשנת 1963, יע"העלאה של 3% במשכורת לשנת 1964. המימצאים שהופיעו עד עכ"שיו מוכיחים שהמצאיות ניפצה ל"רסיסים את התוכנית הזו, ועשתה אותה ממש לצחוק. האם יש שטח אחד בכלכלה הישראלית שהמגמה הזו נשמרה במלואה? בפרוש לא! ועידת ההסתדרות החליטה על הקמת המכון לפיריון העבודה, שתפקידו יהיה למעשה לממש את הצעתו לצערי אני חייב לציין שההחלטה לא נתכנסה עדיין לבדיקת התפוקה הלאומית הנקיה, שלפי מימצאיה אפשר יהיה לתכנן מדיניות שכר ריאלי. העובדים עצמם מעוניינים בבדיקה כזו, שתביא לשמירת ה"יצבות הכלכלית, כי בזמן שערך הכסף הוא רופף סובלים ראשית כל "האנשים הקטנים" ולא בעלי ההון והרכוש. אנחנו נגד כל ניסיון להפריד בין השכר ומדד יוקר ה"מחיה, שיביא רק להתממרות ב"קרוב ציבור העובדים והבעת חוס"אמון במסודות ההסתדרות. יחד עם זאת אנו מציעים לערוך את ה"שובי מדד יוקר המחיה אחת לשנה בלבד, זאת כדי שלא לסרב לית"מדי את מלאכת עיכתם, ובנוגע לשביתות הפוקדות אתנו החדית

עם ה"העברות ה"החדשות ה"גה הליברלית ה"הרות האם יון? כ"השפטים קצ"ההתנועה ל"כן, אין ספק, אך יתכן ש"איתו בא"ז"לא תהיה ל"ההליברלית ה"ברורים של ה"הדאה לעניי"ההעברות ב"של המפלגה ע"ב זאת אין נביע דעתנו זכור דעתנו י"ל כל עניי"ש. חבר במ"ש. אני רוצה לדיבר בבירור, קודם השדים"הנה. אני נגד ולא אשמיט ונימוק. מס"על מה ש"המגמה הזו, צעד זה כבר מור על יחיד, ח את צדקתה, כאמור לא ידוני ועידת א יצחק ויע"ההחברים יתכן ה"החלטה של כלשהי. אני הצבעה בין הליברלית על 98% נגדה."

משק הפועלים
ומה ביחס לדרך התפתחותו של משק הפועלים? פניו של מר זיידל מרצינות. אא

יצחק רבין
אתגר רציני

לבקרים, אנו זקוקים לחוק שיכניס קצת סדר בפראות הזאת, ויבטיח את הפעלתם התקינה של השירותים החיוניים. מדיניות הבוררות המס"כמת שכבר נתקבלה, לא בוצעה הלכה למעשה רק בגלל הדיינים סביב המעשה.

פני ועידתה מהירה יותר בשיב. ככחי. שנים, קב. של העוב. 24 אלף חב. 35 אלף חב. רים, כי מפי. בהסתדרות.

תחתונה של ה"לאחרונה פני"שינתה לחלוטין מדיניות הפני"הסיעות האת"ה מה לעשות. היא א"י? פרוגרמה שלנו

עם ה"העברות ה"החדשות ה"גה הליברלית ה"הרות האם יון? כ"השפטים קצ"ההתנועה ל"כן, אין ספק, אך יתכן ש"איתו בא"ז"לא תהיה ל"ההליברלית ה"ברורים של ה"הדאה לעניי"ההעברות ב"של המפלגה ע"ב זאת אין נביע דעתנו זכור דעתנו י"ל כל עניי"ש. חבר במ"ש. אני רוצה לדיבר בבירור, קודם השדים"הנה. אני נגד ולא אשמיט ונימוק. מס"על מה ש"המגמה הזו, צעד זה כבר מור על יחיד, ח את צדקתה, כאמור לא ידוני ועידת א יצחק ויע"ההחברים יתכן ה"החלטה של כלשהי. אני הצבעה בין הליברלית על 98% נגדה."

משק הפועלים
ומה ביחס לדרך התפתחותו של משק הפועלים? פניו של מר זיידל מרצינות. אא

לבקרים, אנו זקוקים לחוק שיכניס קצת סדר בפראות הזאת, ויבטיח את הפעלתם התקינה של השירותים החיוניים. מדיניות הבוררות המס"כמת שכבר נתקבלה, לא בוצעה הלכה למעשה רק בגלל הדיינים סביב המעשה.

Portrait of a Rabbi

Sermon by Rabbi Weiner

Sunday, November 27, 1966

Introduction by Rabbi Silver

There is a phrase in our tradition, that the words of the wise are as gold. Each of us here has been challenged to more careful thought, to higher conduct by the words and the thoughts we heard expressed through the years by Dr. Silver. Fortunately, these lectures and addresses were not spoken once only to lodge in our hearts, they were carefully prepared to remain in manuscript. We are able to draw them together to present them to a far wider congregation. To undertake this task of editing the intellectual and spiritual legacy of Dr. Silver we were most fortunate to secure the services of one of the able, most thoughtful Rabbis in the pulpit today, Rabbi Herbert Weiner, Temple Israel, South Orange, New Jersey. Rabbi Weiner has spent the better part of the last two years reading through this material, arranging it, sculpting it, drawing it together. The first fruit of this work will be available to all of us in January or February of the coming year.

Rabbi Weiner is in his own right one of the fine pulpiteers in our movement. He is a scholar who has a particular interest in Jewish mysticism. He is a fine Hebraist--master of modern Hebrew literature--man of many parts, who is most beloved to us because of his interest in our own beloved leader. It is my pleasure to present to you Rabbi Herbert Weiner.

Portrait of a Rabbi

Sermon by Rabbi Weiner

Sunday, November 27, 1966

The values of a tradition are more often expressed in small and unconscious habits of life than they are in verbal pronouncements. Now, all of us know the dates upon which we began life, and most of us have inscribed on our calendars the birthdays of people dear to us. But, our grandparents were not often sure about their birthdays and they certainly did not know the day upon which the great of their people began their lives. But, they did know the day upon which the lives of their parents were completed and they did know the dates upon which our great came to the end of their lives. They celebrated not birthdays but yahrzeit. It seems to me that there is more in this subconscious sifting of a tradition and habit of life than meets the eye. Hyra Heinen once compared the Greek and Hebrew traditions in terms of the Greeks always against celebrating the date of birth of their heroes because they believed that the birth, the circumstances of the birth, whether or not a person was born under a lucky star, so to speak, that this determined the course of his life. A hero was born with the kiss of God. Heinen pointed out in the Hebrew tradition the Rabbis tell us specific words that Moses died with the kiss of God on his lips. For it is only upon the completion of a life in the Hebrew way of looking at it the mystery of existence. It is only in the completion of a life that we know whether or not a person has fulfilled and to what degree he has fulfilled the potential of his existence. To be born is no trick. To be given life is nothing for which to take credit. To have lived that life to its fullest, this is to receive the kiss of God. It is therefore on the yahrzeit, rather than the birthday to which we pay attention, or did, as a people. I recall how impressed I was one year when I was a student at the Hebrew University in Jerusalem when I met the daughter of an old teacher

and she asked me to come to her house because that next week was the yahrzeit of her father, my teacher. And when I came there there were four or five other men who had somehow been touched by the life of her father. I recall very freshly it made a great impression on me. We sat in the living room in a small circle and then his daughter, Mrs. Agronis, whose husband was in charge of the Jewish National Fund, said, "Now we are together. Suppose each of us recalls an anecdote or an episode or a thought of my father." And each of us did. In that way, invoking not only the memory but in a sense making to live again the teaching of her father's soul candle. For this is the way of our faith. We light a small candle which symbolizes the soul candle of the beloved and the power of that light to continue to kindle our souls.

This morning, in this Temple, which has in it a strong desire not to be swayed by newfangled fashions but to conserve that which is wise and tested in our tradition, this morning we celebrate, and I use the word deliberately, we celebrate a yahrzeit. I feel privileged, and I must tell you, humbled and really inadequate to have been asked to celebrate with Dr. Silver's beloved wife and children and family, and with you his greater family this yahrzeit. To be amongst those, who on this day, will recall something of that powerful soul light. I know that here among you are those who have been taught by Abba Hillel Silver week after week for a generation or more and it has been my fate to have been exposed to his spoken voice, in my whole life only a few, very memorable, but only a few times. My contact, as Rabbi Daniel Silver has said, has been with the written page. Hundreds, thousands of such pages, but, nevertheless what is the cold written page as compared to a vibrant, strong personality. The answer is, it doesn't compare. But on the other hand, the very limitation which is mine has in it an advantage and let me explain.

I once had a teacher of speech in homeletics who himself couldn't speak. He taught among students and Rabbis, many of whom were superb in their diction and in the quality of their voices and power to project. I recall one morning, after a particular Rabbi had pulled out all the stops in his voice organ in order to impress his congregation, I recall his speech teacher, Dr. Dagion was his name, rising, a very small person, and in his thin, squeaky voice I remember him saying, 'you know it is too bad you don't have a voice like mine because then in order to have people listen to you, you would have to say something every time you spoke.'

There is an advantage as well as a great limitation in knowing as I have come to know Rabbi Abba Hillel Silver without the force of his living voice. I have come here to make a confession, a confession which reflects upon myself and upon many like me who are not from Cleveland and not from your congregation. The confession is that I was surprised when I began reading through the archives. I knew that Rabbi Silver was an orator, probably first in the land, and with his physical presence and his voice and his skill of speech, he could have spoken and said very little or nothing, and entranced congregations. Furthermore, had he done this, I don't know if he could have been blamed. For you know, as all of us knew, that he was a giant who strolled through many worlds beyond the world of this Temple. He was needed and called upon and his energies were simply exhausted in crisis after crisis and who could have blamed him if he had returned here from whatever task he had been called to and used his power of voice to get through the hour saying not very much. Who could have blamed him? We would have said this is our tax, so to speak. We are glad to pay in order to help him to do his work in the many important worlds. And so, I was surprised when I came to the written page and I found that of all the worlds in which Dr. Silver moved and into which he poured his life and strength that there was one world at the center--and this was THE world.

He had many goals but his deepest goal was to be an authentic Rabbi. Not just a Rabbi. And a worthy teacher of his people--of his own family, the Temple family. He never came to this pulpit without having given to his pronouncements the best that he could pour into them in the light of the Jewish tradition which he had in his heart, in his mind and his fingertips. All was tested by that tradition carefully, and whatever he said was then put into the context and polished against the background of the best in Western literature and thought. Finally his superb skill as a logician was used in order that he might appeal not only to the heart but to your minds. It is not the least of Rabbi Silver's virtues that he refused to be seduced by his natural talents. He never spoke except to say something which was as strong in cogency of thought as it was powerful in expression.

But my time is short. I want to use what is left of it this morning to speak about more than the quality and format of Dr. Silver's message. A few words about its contents. When I say a few words about its contents, again I feel really overwhelmed. Before me there appears again the vision of the archives with their bulging files with themes ranging from every facet of Judaism to history, civic affairs, literature, Zionism. How does one, in a few words, try to convey the message of such a many-faceted expression of talent? And yet, it seems to me that there is one theme which begins with the very first words, which pulsates and expresses itself in all of the multi-facets of expression whether he speaks about Judaism or about history or civic affairs or to the individual or to the family. One pulsing theme, begun at the beginning of his life and held firmly to his very last words. I remember when I found it. It was written in 1950. It was scribbled on some hotel stationery in Wheeling, W. Va. It was a sermon about the building of Succot,

tabernacles. I have a copy of it before me. "Life is the upward surge, an upward surge of irresistible impulse. Life is, in itself, a success of building and destroying of tabernacles. The rhythm of life is motion. Life destroys the tabernacle, a form of a particular species, and builds a more fit tabernacle to be in time superseded by even better. Nations which have wearied of building tabernacles, people which have sought to make one particular tabernacle permanent and lasting, races which have refused to progress will soon swell up in the mighty currents of history. The people which has lost the vim and buoyancy of youth, the race which has become static through exhaustion is doomed to oblivion." Here is the beginning. Here is the note. The theme is the call to life and a call to life which, despite so much evidence, nevertheless, remains in its broad movement an upward surge. Dr. Silver rejected morbidity--he rejected fear. He fought old age wherever it appeared, whether it be in the tendency of an individual to surrender dreams or to the inclination of a religion to settle in deep grooves of habit, sheer habit. He liked the chassidic interpretation the musical phrase "As Abraham Traveled." Yes, Abraham traveled and traveled from level to level. Dr. Silver called for such traveling from level to level of his people, of an individual, of a nation, but not traveling for its own sake, not movement just for the sake of movement. Some words he wrote once in which he called himself a radical, radical in a sense that he believed in root values, in basic principles. He wrote and he spoke and said, "I have endeavored not to lose my course in the turbulent surface cross currents but to steer steadily down the deeper channels of human progress." It was in this kind of life movement, upward, forward, but not erratic, in this way and that way, along channels marked by tested signposts of an ancient tradition, this kind of stately, dignified movement--this was his calling.

Now, the effort involved in such a calling, to believe that life is

moving toward a better future, toward the dawning of a good world; this might have been easy at the end of the 19th century where someone could come along and say 'in every way, every day things are getting better and better.' But, Dr. Silver lived through a half century which saw two world wars, great economic depression, and the annihilation of a third of our people. To believe in the upward thrust of life, to ask people to have faith in a future, in the context of this kind of evidence, this has to draw its power from more than surface phenomena, because outer evidence won't give a person that kind of thing. Dr. Silver drew the sources of his great zest for life from deep subterranean sources. He drew it from the classic well streams of our faith. "Lift up your eyes and see who has created this." That was the first source of his faith. He didn't consider himself a theologian in the convoluted sense of those who are discussing whether God is dead or alive with their minds. As far as Dr. Silver was concerned there was a mystery there. God was wholly other and beyond our comprehension, and God also cared for each sigh that troubled our heart. He was, in the language of the theologians, transcendent and eminent.¹ If it was a contradiction which our fathers insisted on, lived with, he could live too with the God of our fathers, and from that God, in all his mystery and in all of his presence, he drew some of the strength to believe in a future a good future.' Not only from this kind of faith but from the evidence of great souls, again and again from this pulpit, I have learned, and by seeing you before me, you were brought as witnesses to this great soul. Individuals who overcame blackness and despair--individuals who were not thrust down by the fell cluth of circumstances--why were they brought here? They were brought here to give evidence that it can be done. That these souls, which, despite their own handicaps, said "yes" to life, that they drew their power

to say this "yes" from a source which is available to you and to me. This was given as proof. Again and again from this pulpit you were lifted to great heights, mountain peaks from which you glimpsed the whole saga of our history. You saw our people from Sinai all the way to now. You saw the miracle and the mystery of Jewish survival and again it was often his proof, again it was offered as nourishment for that soul which confronted by Hanes and Hitlers, by enemies without and within wants to say yes but needs the example of great teachings, some proof, some evidence. The mircale, the mystery of the survival of our people was offered also as that evidence. And so it was again and again that Rabbi Silver, in his determination to be an authentic teacher of our tradition, taught us to say "yes" to life and to the future and to all its possibilities. He knew that there was a fall and a winter in the seasons of life but he wanted us to believe in the spring. He was, if I may call it, a spring man. I love, above all, his Passover sermons. They are filled with the sense of the "Song of Songs"---with the possibility of new birth, a new creation, a new song.

A few days after President John Kennedy was assassinated, Rabbi Silver wrote a sermon, and in that sermon he had a phrase, "There was spring in his vision," President Kennedy's vision. That sermon was never delivered, for a few days later, Rabbi Silver was taken to his reward. But, the spring he saw in President Kennedy's vision was also his from the beginning to the very last words.

I want to conclude by saying that though the main thrust was always to the future, to something ahead, in his call to life, it is not inappropriate on the occasion of the yahrzeit to say that it was more than the future and its possibilities that Rabbi Silver tasted in his life. This is the world of incompleteness say the mystics--Say the Rabbis. Rabbi Silver said "completeness equals death." Nevertheless, it is given to some people not to taste completeness, this is not for this world, but to taste a measure of fulfillment which is sweet and which is as close as we can come in this

world to the next world. I remember holding before me two sermons, one a baccalaureate address delivered by Abba Hillel Silver in the chapel of the Hebrew Union College when he was graduating as a young Rabbi. He used there a biblical quotation. The Bible came from his lips, not as if somebody who looks up a verse, but it just poured out because it was a part of his being, and the verse that came to his lips was the verse from the Prophet Joel "Thy old men shall dream dreams and thy young men shall see visions." That was the quote in his first sermon, in his graduating sermon from the Hebrew Union College. Then I saw another sermon, another sermon delivered again at the Hebrew Union College. In the year 1952, again to a graduating class saying that same quote, "Thy old men shall dream dreams and thy young men shall see visions." My friends, to believe in dreams and visions, when one begins ones Rabbinical career, that's easy. To believe in dreams and visions after a generation of working, not only in a congregation but in all the turmoil and darkness and tragedy of life in our days, to believe in it and to preach it, there is in this a measure of high vision, a measure of fulfillment, and if I may say so without embarrassing anybody, to look down at the congregation of Hebrew Union College at that graduating class and to see his son in that graduating class, this is to receive a high measure of fulfillment.

I read in conclusion some words which I have never asked his children, Raphael and Daniel and his wife about. In my own imagination I have pictured them reading these words which were given here at the Temple in 1920 and reading them after their teacher, husband, and father had died. Here they are. It is called a Credo. "My Credo," dated in 1920." I believe in myself. I believe in the dignity and the nobility of the soul which God has implanted within me and even as I believe in myself, I believe in my fellow men for they are like unto me in gifts and capacities. I believe in work. I believe in the adventure of life. I believe in saving my soul from wealth and from poverty

and from all the physical circumstances of life. They must not touch my soul. I believe in never growing old. I believe in never growing surfeited with life, in never drinking too greedily, too hastily of the cup of life. I believe in disciplining myself. I believe that I owe a debt to my God, to my fellow man, for the soul which God has given me and for the education society has afforded me. I believe in service, first, as payment of a just debt and, secondly, as the only avenue by which man and woman ever can find or ever have found real soul contentment and happiness. I do not believe in being ordinary and average and commonplace. The one ambition of my mortal days would be to break through all the confining circumstances of my world, to rise above the depth level of mediocrity and to raise others, to lead, even as at first I am content to follow, to be a pathfinder, to blaze a trail through life." To have spoken these words as a young man and to have lived the life which Doctor Silver lived, this is to receive, the kiss of God. This is as close to completion as it is given us to come in the world. This is on the yahrzeit to light again a soul candle whose flame will be a blessing for many, many generations to come.

Amen.

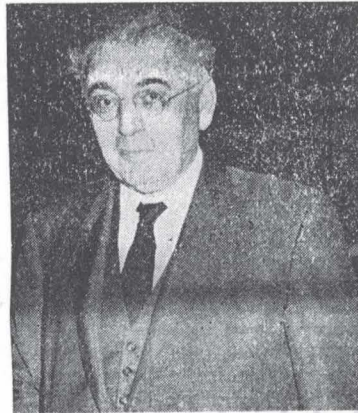

מורשתו של הנשיא קנדי

מאת אבא הלל סילבר, ז"ל

הרפו את ידיו, שיבקש לו מפלט באפס מעשה. הדריכה אותו, כנראה, בינת חמינו, שאמר: "לא עליך המלאכה לגמור ואין אתה בן-חורין להיבטל ממנה".

בעולם הנתון בסכנה על כפות המאזניים, כשאחריות גוראה רובצת על כתפיו, עשה את דרכו בוהירות, אבל התקדם; הוא פעל ביישוב הדעת ובפיקחות, אבל פעל, הוא נכשל, וחזר וניסה את כוחו. הוא נוהר מלובא לכלל כעס או רפיון-ידיים או מלהיענות לדחף להשיב חמס כנגד חמס. אבל מעולם לא נטה מעיקר מטרותו. הוא הבין, שאמנות הממשל היא אמנות הפשרה — אבל לעולם לא ויתר על העיקרים. כסלע איתן ניצב בשעה שעיקרי היסוד של החוקה או זכויות-היסוד של האדם היו מעורבים בדבר. הוא לא היה דוקטרינר, ידע לכופ את עצמו, כאשר ייפך העץ בפני רוחות סער, אבל שורשיו היו קבועים באדמה תמיד ללא נוע. הוא למד מטעויותיו שלו ומטעויות קודמיו, כמעשה בעניין התבוסה בקובה בראשית תקופת נשיאותו. הוא ראה באספקלריה המאירה את כל הסכנות האורבות לדורנו. הוא נדרש לעמוד בראש האימה

אבא הלל סילבר

בשעה של סכנה חמורה ביותר, והוא עמד בפניה בעינים פקוחות ובאומץ לב. אף-על-פי שפעמים אנו נראים קרובים בים אל התהום האפלה והסופית, אל יתיאש אדם מן השלום והחירות... אם נוכל כולנו להתמיד בעמידתנו, אם נוכל בכל ארץ... להביט מעבר לחופינו שלנו ותושר קותנינו שלנו, מובטח לנו שתגן תקופה חדשה, שבה ינהגו התוקים בצדק ובמישור והחלשים יישבו לבטח והשלום יעמוד על מכונו.

הוא עמד פנים אל פנים מול סכנת תקופת האטום. יותר ממישהו אחר בתוכנו תפס את משמעותה של מלחמה אטומית לאנושות. שהרי כל מקורות האינרמצייה היו גלויים לפניו. הוא כונן את הכוח הצבאי של אומנתו באופן שיוכל לפעול כמונע התקפה ומלחמה, ועם היותו שטוף בפעולה הזאת, פילש את כל המבואות. כדי לגלות כל בסיס של הסכס, העשוי להפחית את סכנות המלחמה האטומית. לאחר הרבה ניסיונות וכישלונות עלתה בידו לבוא לידי הסכם עם רוסיה המועצתית על איסור הגני סיויים האטומיים בכל מקום. חוץ לניסיון תת-קרקעיים, זה היה הישג חשוב. אף-על-פי שלא היה בו משום ערובה למניעת מלחמה אטומית. הצעד השני והצעד שלאחריו היוו הסופי עוד לא נעשו. אבל הצעד הראשון — בדרך התוויה מצל המלחמה — חובה היה לעשותה, והוא עשה.

הוא התנגד לתחרות הזוין עם רוסיה המועצתית, אלא שבמשך שנותיו המעטות בכחוננו לא היה בידו, לרוע המזל, להוסיף ולהתקדם בדרך זו. "כוננתו היא לתבוע את רוסיה לא לתחרות זוין, אלא לתחרות השלום; להתקדם

הספדו זה של אבא הלל סילבר ז"ל על הנשיא קנדי, שאנו מפרסמים אותו ברשותו האדיבה של בנו, רבי דניאל ירמיה סילבר, במלאת שנה ליום המר והנמחר (22 בנובמבר 1963). שזיעזע את העולם האמריקני קני ואת העולם כולו — חשיבותו ועניינו כפולים — מצד הדברים הנאמרים והחזורים עצמם ומשום שהם דבריו האחרונים. נאמנו האחרון של המנהיג והנואם הגדול, שעמד לשאתו לפני קהל עדתו במלאת שבעה להירצחו של הנשיא קנדי, ולא זכה; הוא נפטר והובא לקברות באותו יום שעמד לשאת את דבר הספדו. אותו יום הוספד הוא עצמו.

כל שהכיר את הרב סילבר כרפובליקני בוודאי יופתעו מיקנת תהילתו על הנשיא הדימוקראטי, והיא אמנם תהילתו של הרב סילבר. כאן התגלה הרב-המנהיג, שידע להתרומם מעל חוג המפלגותיות הצרה, שלא היה לפניו אלא האמת שבלבבו, ואף ראה את הנשיא קנדי כראות אה, וסיים את קינתו עליו בקינת דוד על יהונתן: "צר לי עליך, אחי יהונתן...". דבריו על מורשתו של הנשיא קנדי הרינו שומעים גם דברי צוואתו ומורשתו של הרב סילבר עצמו. אלה הם דברי זיכרון נעלים לנספד ולמספיד כאחד.

אשר מימיו הקירו בקרבת דם המהפכה. הוא העלה את הרוח המפעמת בהכרות העצמאית ובמגילת הזכויות שב-חוקת ארצות-הברית. הוא תבע וחזר ותבע את דורו, פלינקולן בשעתו, שהוא נתגלה כתלמידו האהב והנאמן — "לשוב אל תחומיה רבי-הגדולה של הכרות העצמאית". הוא נשתייץ באידיאלים הקדומים של ארצנו לגבי הכעות התמורות והנסיבות רבות-האמים של זמננו החדש, וכך בסופו עליהם, על האידיאלים הללו, זוהר וחשיבות יתר על מה שהיה בהם בנתינתם הראשונה, שלשלת רצופה של שאיפות אנושיות להושת מחברת את תקופת ואשינגטון ואת תקופת לינקולן אל תקופתו של קנדי — הוא המאבק שאינו פוסק של הבריות לחירות יתר, לזכויות-היסוד האנושיות, לכבוד ויקור של האדם — אותן. האמיתות הגלויות מכוח עצמן. "הזכויות שהן קניין עולם ואינן בהשקעה". כשתסבירו את עניינם מן הקבר הרענן שבו מנוחתו של הנשיא קנדי, תראו לא הרחק משם את מצבת-הזיכרון המפוארת של אברהם לינקולן, ואת מצבת-הזיכרון לוא"ש שינגטון המתנוססת מאחוריה. לא רק החוות האפסיות בלבד חובקת את המקדשים הלאומיים הללו שלנו, הישנים וזה החדש ביותר — חוט של זיכרון-קודש, של אמונת אומן וייעוד מקשרם קשר לא-יינתק. הם מסמלים את כרינתו הלאומית שאינו בטלה לעולם, שמתחדשת וחוזרת ומתחדשת עליו בדם קדושינו.

אמרת קודש, שהנשיא קנדי צעיר היה וכבש את לב אמריקה הצעירה, אבל הוא היה גם חכם. חזרו אותה חכמה, שהבריות מייחסים אותה, לא בחכמה כלל, לגיל. היה בו להט העצירים והתלהבותם, ולא חוסר הניסיון שבהם. היה בו חזון, אבל לא היה שוגה בחזיונות. הוא היה אסתטי, שקל בדעתו, איש תרבות, דעתן, נמרץ בפעולתו, ועם זה נעים הליכות ומתן בדיבורו ובמידותיו. עינו היתה פקוחה על המציאות. הוא הבין את עולמו; את סכנותיו, את סכך בעיותיו הארציות והעולמיות, מהן שתכופות קשה ביותר להתירן. הוא הבין יפה את המיגבלות של משרתו הרמה ושל כוחותיו האישיים ליישב את כל העניינים כראוי. הוא הכיר לאשורו, שבחזותיה ומקורותיה של ארצנו, עם שהם מרובים, אינם בלתי מוג' בלים, ולא נוכל לכפות את דעתנו על העולם ולא להיבדל ממנו וללכת דרכנו לבדנו. "ריבונות גמורה שוב אין בה כדי ביטחון גמור". הוא ידע גם את מגבלותיו של הכוח הצבאי: "הבעיות העיקריות שהעולם עומד בפניהן כיום, אינן עלולות להתיישב על-ידי פתרון צבאי סופי". אולם המיגבלות האחריות הללו והאכזבות המתלוות להן לא

הרבה הרהרתי בימים האחרונים בטיבו של האבל הכללי, שעורר מותו הטראגי של הנשיא קנדי בעולם כולו. כרוך היה, שלא אבל רשמי הוא, ולא כדי לצאת ידי חובה כלבד. כאן באמריקה וגם בארצות החוקות הבריות התאבלו עליו כעל מות אה. כאילו היה מעורה בחייהם האישיים, שותף בתקוותיהם הספונות בנבכי נפשם ומרגיש בעמקי צורכיהם. אנשים בני כל הגילים התאבלו עליו, ובייחוד הצעירים. אישיותו של הנשיא קנדי כבשה בייחוד את לב הנוער בעולם. הוא היה נשיא צעיר, ודבריו נכנסו ללבה של אמריקה הצעירה ולכל הלכות נושא תקוות הנעורים

ביון ס. קנדי

בכל מקום שהם. הוא היה כנשר צעיר ממריא למרומים. לא היה חלקו עם המדינאים הקונים העיפים, התפוסים להרגליהם הנושנים וחולמים על עולמות שחלפו לבלי שוב — הסוכנים חסרי-הישע של האסונות העולמיים החוזרים ונשנים. הוא היה אחר: היה שחר בתוחלתו ואביב בקול קריאתו. הוא היה נושא לפידו של חזון חדש.

בנאום ההסמכה למינויו כמועמד הדימוקראטי לנשיא את הכריז: "רבים גם רבים האמריקנים שאבדו דרכם, רצונם וחוש הבחנתם במטרות היסטוריות. הגיע תורו של דור חדש לעלות לדוכן ההנהגה, של אנשים חדשים להיאבק בבעיות החדשות ובנסיבות-הכשר החדשות". ובנאום המילואים לנשיאותו, שנאם פחות מלפני שלוש שנים, הרים כשופר קולו ואמר: "יישמע נא הדבר מן השעה הזאת ומן המקום הזה באוזני אהובים ואויבים כאחד, שהליפיד נמסר לידי של דור אמריקני חדש". הדור הזה נענה לקריאתו ולחביעתו. כאן מצא סוף את מנהיגו האמיתי, את דוברו צח הלשון — צעיר בשנים וצעיר בלבב, המוכן לצאת בראשו למסע-קרב חדש, ולבנות ירושלים חדשה לאור שלהבת של אמונה חדשה.

היכן מצא הנשיא קנדי אותו לפיד, שהכריז על מסירתו לדור אמריקני חדש — "הדור שנולד במאת-השנים הזאת ונתחנך במלחמה, ונתיישר בשלום מר וקשה והוא גא על מורשתו הקדומה"? מה טיבה של אותה מורשת קדומה? והיא מורשת האבות מכוני המסד, שהדליקו אותו לפיד לראשונה, ובלשונו של נשיא אחר, שמת גם הוא מות קדושים. בלשונו של אברהם לינקולן: "הוא שב אל המעין,

"The Legacy of President Kennedy"
by Abba Hillel Silver

חשובים אחרים. שהתקין בתקופת נשיאותו. בכל אלה היה כולו. בכל נפשו ומאורו. עבד מסור לצדק. להגשמה. לחירות ולשלום. לא תמיד הצליח. לעולם אין ההצלחות קנה-מידה לשיעור הגדלות. לא תמיד היה צורך — ואזיה מנהיג אנשי צדק תמיד? רוב פעלו לא הושלם. הרי אין לך מפעל-חיים של אדם גדול. שעלה בידו להשלים את הכל. הוא עסק בעניינים לאומיים ועולמיים שממדיהם עצומים כל-כך. שאי אפשר ליישבם במשך שנות חיים ארוכים מאלה שניתנו לו. אולם ערכה של תמונה אמנותית אינה במידתה של יריעת הבד ויופיו של השרי או באורך בתי. פעמים בריכה קטנה של מים זכים משקפת את כל הדר תפארתם של השמים.

היו הללו חיים מלאים וגדושים תפארת של מטרות ושאפות נאצלות. שהתנועו ויומנו מבטיחות הרבה לעמו ולעולם. המסורת האמריקנית האומרת: "לא לרעתו של שום אדם ולטובתם של כל הבריות" — התגשמה כאן במנהיג צעיר אמרי. שהופל ארצה בעצם המראתו אל על בקאריירה המפארת שלו. צער גדול הוא לכולנו. ועם זה גם גדולה התקווה. שישפיעו חייו על חיייהם של אחרים. שילמדו עמנו מדוגמתו שלו. מבשרות ומשליחות. ומתוך מערכי לב שלקח מוסר ינטוש את האהבה המקוממת אחים נגד אחים ועמים נגד עמים — התקווה שיתמיד העם להחיות בדרכי הקידמה והשלום.

"הונח על במותיך חול."

"צר לי עליך, אחי יהונתן."

"אך נפלו גבורים"

(תרגום: חיים אורלן)

"פרשה" ופשרה: משברים במפא"י

(סוף מעמוד 38)

אם יחוש מילוג זה את "המערך" או שיחליטו — בשעה זו אין לדבר אלא ערך משני לסיקת "מן היסוד". אחד מיסודותיה הוא מנתה ההחלטה לחיות חיים פוליטיים עצמאיים. להיות למפלגה. גידולה והתפתחותה של המפלגה החדשה יבואו בוודאי על חשבונן של שאר סיוות הפעילים הקיימות, ובייחוד על חשבון כוחה של מפא"י. אבל, הדבר נראה אולי כהנמה — ייתכן שבחבואה מן הפילוג הזה דווקא יקום "המערך", שישלם להתקרבות נוספת של שתי המפלגות — מפא"י ואחדות העבודה. מציאותם של כוחות מרדניים בתוך מפא"י הוא דבר מסוכן לכוח הפנימי של המפלגה הרבה יותר ממציאותם מחוץ למסגרת מפא"י. כך סבור. כנראה. גם ראש הממשלה. מר לוי אשכול. שאם כי לכתחילה לא רצה להרחיק את סיעת "מן היסוד" ממערכות המפלגה. משעשה מעשה השלים עמו בדיעבד. אולי נאנח אנתה חסודה — ופנה לעסקיו הרגילים.

הביאני לסליבווקה בטרם מלאו לי תשע שנים. והכניסו לידיבות ר' הירשל. בסליבווקה היו בימים ההם שלוש ישיבות ידועות לשם: א) כנסת בית ישראל, על שם ר' ישראל ליפקין מסאלאנס. הישיבה הזאת הייתה מיבצר תנועת המוסר. ראש הישיבה, ר' משה מרדכי אפשטיין (נפטר בשנת 1934), לא היה פעיל בתנועה זו. בהיותו בוואלווין השתתף באגודה הציונית "נס ציונה" (1884-1890). את תנועת המוסר בישיבתו. סבל, אבל לא השתתף בה. המשינה, יהודי המים שלא פנה את פיו והיה נחמד אל הכלים, היה ר' דב הירש הלוי. אבל המשיפה המוסרית בעל הרצון הכביר וההנהיג העשוי בכלי חת. שמעריציו נהרו אחורו ומשאני פחדו ממנו. היה ר' נטע הירש פנקל, עמודהתחולן של תנועת המוסר בליטא. כשנאחד לסליבווקה, היה ר' נטע הירש כבן חמישים ושש. "כנסת בית ישראל" הייתה ישיבה לכולם, שלמדו בפני עצמם (מפא"ר וד"ר) בלי צורת מורה או מורה.

ר' הירשה הגדולה השנייה, שהיתה מתנגדת לתנועת המוסר, הייתה "כנסת בית יצחק". כיתה עמד עליה מר וילהלם חורכרת בית כנסת עתיק. היא נוסדה על שם הרב ר' יצחק אליהן שפסוק בשנת פטירתו (1896). ר' חיים רבינוביץ היה ראש הישיבה הראשון. וכשעבר ר' חיים ליישיבת סלו (1905), נמנה במקומו ר' ברוך בר ליכוביץ (1867-1939), שוכיתו למסיו חורח מפיו (1907-1908), משנת 1925 עד פטירתו היה ר' ברוך בר ראש ישיבת קאפניץ

כדי שלא יימשל במראה אשה. מתחת החרוזה המופלגת בדיני כשרות. התקין לו ר' יעל שני חורים. אחד למאכלי חלב ואחד למאכלי בשר. שדרכם היו מוסרים לו את האוכל, ועליכן היו קוראים לו בעל "החוריים".

התנאים הכלכליים הקשים נמשאו אלא במהפכה בלבד. לפיכך התקין תוכנית מקיפה לעזרת הארצות המודולדות שבבעולם. הוא יסד את "הברית למען הקידמה" לשם סיוע העמים של אמריקה התיכונה והדרומית בגיוס מקורותיהם שלהם וכוחותיהם שלהם. כדי להעלות את רמת חייהם. הוא יסד את "גדוד השלום" — המעשה הנאצל והמפואר ביותר שבמפעל חייו. להחיה את הנוער שלנו, שינוד אל קצווי ארץ, כדי להביא עזרה, הדרכה ותרופה לנצרכים הנואשים שבבעולם. בלא כל תשלום גמול במזון. הוא ראה את הסכנה הצפויה לשלום-הבית שלנו ולשלום מוסדותינו מן האפליה הנועית הקשה של האחרים הכושיים. הנמ שכת זה מאה שנים, ופעל במרץ ובתעוזה לזכות התנגדות שבאלימות. לשון-הרע ועלבונות אישיים. הוא נאלץ לאחוז באמצעים שנפשו סלדה מהם. בשעה שמשלי מדינות מיסיסיפי ואלאבאמה, המוכים בסטורי הקנאות, התריסו כנגד הסמכות העליונה של בית-המשפט העליון של ארצות הברית ובסרבנותם המחמירה עוררו מהומות ומעשי הפצצה ורצח. שהעשו חרפה על אמריקה בעיני העולם. נחושה היתה החלטתה, שצדק מלא ייעשה כלושים ויבוא הקץ לימי החושך של ההפרדה הגזעית. שלילת זכות ההצבעה והאפליה בתעסוקה. הוא הציע לקונגרס חוק מקיף על זכויות האזרח וההגנה: "זרם גובר של רוגז... מאיים על הביטחון הציבורי. המאורעות שאירעו בבירמינגהאם ובמי קימות אחרים הגבירו כל-כך את הקריאות לשוויון, ששום עיר או מדינה או גוף משפטי שוב אינו יכול להתעלם מהן, אם הוא נשמר לפנשו. התוצאה של אפס-מעשה ממושך מצד התקנה הפיזיראלית תמשוך, אם לא תגבר, את ריב הנועים, וסוף שהתנגדה בשני הצדדים תישטם מיד אנשים נבונים ואחרים ותעבור ליד מחרחר ריב ואלימות".

הברת הטובה הנאמנה ביותר שהקונגרס של ארצות הברית מסוגל להביע לנשיא שפת מות קדושים — היא שיחוק את חוק הכונית האזרחיות. שהוא כעת תלוי ועומד. זו תהיה מוכרת-נצח לו. אף-על-פי שברבות החריות עצמה היא זכותו של אברהם לינקולן. הנשיא קנדי ראה את האכזבה שבחוסר הניחן ואימון נשפיק של הנוער שלנו. שיכשירו אותו לקראת העולם החדש. שהוא חולך לחיכוכים לתוכו. עמנו זקק לתוספת בתריספר. מכללות ומורים. "כמעט מחציתם של בוגרי בתי-הספר התיכוניים, אמר, נחסרים אמצעים כספיים. או תנאי-כשר ללימוד במכללה. אין העם רשאי לקיים את הכוח הצבאי ולהנהיג את הכוח המוחי". הוא הציע חוקים לשיפור טובו של התינוך, ולריבוי אפשרויות הלימוד במכללות על-ידי מתן הלוואות פיזיראליות לצורך בניית בתי-לימודן באקדמיות וקצבת מילגות פיזיראליות ללומדים.

אפשר לזלזל ולמנות עוד הרבה תוכניות ומיפועלים

צעד צעד ושלבים שלבים עד אשר יושג מירוק נשק כללי גמור". הוא קינא לשלום ורדף אחריו. בנאום שעמד לשאת בדאלאס ביום הרצח הכריז: "כוחנו לעולם לא ישמש אמצעי לשאיפות תוקפניות. הוא ישמש בכל עת תמיד אמצעי לשלום; לעולם לא ישמש להחרר ריב. אלא ישמש תמיד לקידום יישובם של סכסוכים בדרכי שלום". הנשיא קנדי השתדל להפיג את המרידות של המלחמה הקרה. הוא לא ידע שנאה. בנידון זה הקדים את רוב בני דורנו, שהשנאה גוששת בתוכם כרוח-רפאים שחורה. כ"דבר באופל ילהך וקטב יסוד צהריים". בנאום-המילואים לנשיא אותו סיכם את דעתו בדברים אלה: "אחת העמים שהפצם להיות יריביו. הרינו פונים אליהם לא בהכטחה, אלא במשאלה. ששני הצדדים ישובו וייצאו להפס דרך לשלום. עד שלא יבלעו כוחות השחור של ההרס. שקרא להם דרוך על-ידי המדע. את כל האנשוות בהרס עצמי מתוכנן או מקרי... הבה נתחיל איפוא שוב מתוך שיוכרו שני הצדדים. שהאדיבות אינה סימן חולשה והכנות לעולם היא טעונה הוכחה ומיבחן. לעולם אל נא גישא-וניתן מתוך פחד. אבל אל נא גם נסחר לעולם לפתוח במשאיותמן". הבה הנח ליריב לגלום עליו. משראה סכנה ברורה וקרובה לביטחונה של אמריקה. נהג בתקיפות ובמהירות. שהיוו את העולם בתימהון — כדרך שאילץ את רוסיה המועצתית לפרק את הטילים המרחיקים קלוע שבבסיסה בקובה. וכשראה מנצלים את העם האמריקני במעשה שאינו מהוגן, שוב פעל בתוקף מפתיע. כדרך שכפה את חברות-ההפלה האדירות של ארצות-הברית לבטל את העלאת המחירים. לאחר שהשפיע על אירגוני העובדים שיוותרו על תוספת משכורת. כדי למנוע אינפלציה כללית בארץ. הוא לא חשש לעורר על עצמו תרועות חולפת של עמו. הוא ניחן בתעוזה. והעריץ את התעוזה. בספרו "צדודיות בתעוזה" (פרופילס אין קאריג') הייתה, שאומץ לבם של אישים מסוימים בחיים הציבוריים הביא ברכה לאמריקה, אם כי לפעמים ערערה הדבר את הקאריירה הפוליטית שלהם. "בכל זירה מוירות החיים שהאדם נתבע לאומן לב. יהיה מה שיהיה הוויתור שעליו לוותר אם ישמע לקול מצפנו — הפסד יידיה. רכישו. מנחת נפשה אפילו הקרת הכריז — עליו לבחור בעצמו את דרך חייו". הסופרים על אומץ הלב שבעבר — יש בהם כדי להגדיר את טיבה של תמונה זו — יש בהם כדי ללמד, לעורר תקווה ולתת השראה לאדם. אבל אין בהם כדי למלא לב אדם את האומץ גופו, שכן חייב כל אדם להביט לתוך נפשו של עצמו. גיוון פיציגראלד קנדי העמיק להסתכל בתוך נפשו. הוא ראה את הסכנה הצפויה לעולם החופשי מתנאי העוני. הדלות והנחשלות שבארצות דלות ההתפתחות שבבעולם. הוא ידע. שהחופש אי-אפשר לו שיתקיים בעולם נרגז ובסער, שאינו יכול למצוא לו הרוחה מן

על גדות הירקיה והנימין

(פרקי זכרונות) מאת הרש לייב גורדון

ומסרת לזריות הבאים עד הונן הזה. תורה ברוקה ומנוסה, תורה וחו לא.

זרם המוסר, שנתחנה גם בשם "תנועת המוסר", תחילתו בדורות האחרונים וחוללנו אישים בני שלושה דורות: א) ר' יוסף וונדל מסאלאנס (1786-1866), שאסף אל עמיו בירושילים; ב) הענק שבחבורה, ר' ישראל ליפקין, אף הוא מסאלאנס (1810-1883); ג) ר' שבת זיס וזו מקדם (1824-1898); ד) ר' נפתלי אפשטיין מווילנה-קובנה (1831-1916); ה) ר' יצחק בלאור מסטרי בורג (1837-1907); ו) ר' ישראל מאיר הכהן מראקין, בעל "השפן חיים" (1838-1933); ז) ר' הירשל לורנאן (1840-1907); ח) מייסד הישיבה הדוועק בשטן (1863) (ח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; ט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; י) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; יט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כ) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כג) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כד) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כה) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כו) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כז) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כח) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כט) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כס) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כא) ר' יוסף וילל הרובין מנאווארודק; כב)

A Giant Strides Through Many Worlds

Rabbi Weiner's Tribute at 3rd Anniversary of Passing of an Immortal

By GENE I. MAEROFF

The rich legacy that is Abba Hillel Silver filled The Temple with renewed warmth and meaning last Sunday. In a moving and eloquent sermon, Rabbi Herbert Weiner of Temple Israel, S. Orange, N. J., paid tribute to Rabbi Silver in a memorial service marking the third anniversary of the death of the world-renowned Cleveland rabbi.

"This was a giant who strode through and shook many worlds," Rabbi Weiner said of the long-time spiritual leader of The Temple.

"He never came to the pulpit without having given to his pronouncements the best he could pour into them," Rabbi Weiner said in explaining that Rabbi Silver wanted his glorious voice to utter more than hollow, empty, beautifully-sounding words.

'Call to Life'

The strongest theme running through Rabbi Silver's sermons -- from the beginning to the ends of his days, according to Rabbi Weiner, "is the call to life, a life that remains in its broad movement an upward surge."

Rabbi Weiner, who is editing a volume of Rabbi Silver's teachings, said he saw this theme in Rabbi Silver's writings as early as 1915. "It appeared at that time," Rabbi Weiner said, "on a scrap of hotel stationery from Wheeling, W. Va., upon which Rabbi Silver had scribbled a sermon. Those words said:

"Life is a successive building and destroying of tabernacles. Life destroys one and builds another a little better. People who seek to make one lasting tabernacle are swallowed up in the currents of history."

Rabbi Weiner elaborated upon Rabbi Silver's own life:

"He fought old age wherever it appeared. He liked the Hasidic interpretation of the phrase 'And Abraham traveled.' Dr. Silver called for such traveling from level to level. But he didn't ask for movement for its own sake. He was a radical in that he believed in root values."

To A Better Future

Rabbi Silver called for a movement along channels marked by tested signposts of an ancient tradition, Rabbi Weiner stated.

Rabbi Silver's belief that life

The late Rabbi A. H. Silver

was the movement toward a better future might have been a belief easy to maintain at the end of the 19th century. But he was a man who lived through half the 20th century and saw two World Wars, a great depression and the annihilation of a third of his people, Rabbi Weiner noted.

"To ask people to have faith in the future in the face of this kind of evidence, Dr. Silver had to draw his power from deep subterranean forces--the classic well-springs of our time," declared Rabbi Weiner.

The speaker explained: "He saw God as both transcendent and imminent. He could live with the God of our fathers and from that God he drew some of the strength to believe in the future--a good future."

Saying 'Yes' to Life

"Again and again from this pulpit you were lifted to great heights. You saw our people from Sinai all the way to now. The miracle and mystery of our survival as a people was offered as the evidence that taught us to say 'Yes' to life, to its future and all its possibilities."

In his own forceful manner, Rabbi Weiner quoted from Rabbi Silver's life credo:

"I believe in myself. I believe

Upward Surge of Life Is Rich Legacy Left By Rabbi A.H. Silver

In the dignity and nobility of the soul God has planted within me . . . I believe in never growing old. . . In never drinking too hastily of the cup of life. . . I believe in service as payment of a just debt. . . my one ambition would be to rise above the dead level of mediocrity. . . to blaze a trail through life."

This Abba Hillel Silver did.

Suburban Integration To Be Topic of JCC Public Affairs Forum

"Our Suburbs (The Outer City) ... and Integration" will be the topic of a Public Affairs Forum sponsored by the adult division of the Jewish Community Center on Tuesday, Dec. 6, at 8:15 P.M. in Mandel Hall of the Center Building, 3505 Mayfield Rd.

Panelists for the forum will be: Steven Alfred, president, Lombard Association, Shaker Heights; Joseph B. Coleman, sales manager, Joseph Laronge Inc. Heights Office and chairman of Heights Realtors Committee; Loren Mintz, officer, Shakerwood Home-Owners Association, Warrensville Heights; and Rev. Richard Rangoon, director, Operation Equality, the Urban League.

Moderator for the program will be Judge George J. McMonagle, Court of Common Pleas, Cuyahoga County.

The Questions to be Asked

Some of the questions which will be discussed will include: "When is a community integrated?", "How does a community integrate without becoming another ghetto?", "How fair is Fair Housing?", and "What can be learned from the experience of other areas?"

The Public Affairs Forum is open to the public free of charge. For additional details, call Harold Agrast, director of the JCC adult division, at EV 2-4000.

THE CLEVELAND COLLEGE OF JEWISH STUDIES
and THE BUREAU OF JEWISH EDUCATION

proudly present

AN EVENING IN HONOR OF S.Y. AGNON

1966 Nobel Prize
and Israel's first

at 11:30

at 11:30

at 11:30

at 11:30

at 11:30

at 11:30

at 11:30

AMERICA

By ABBA HILLEL SILVER

GOD built Him a continent of glory and
filled it with treasures untold;
He carpeted it with soft-rolling prairies and
columned it with thundering mountains;
He studded it with sweet-flowing fountains
and traced it with long-winding streams;
He planted it with deep-shadowed forests,
and filled them with song.

THEN He called unto a thousand peoples
and summoned the bravest among them.
They came from the ends of the earth, each
bearing a gift and a hope.
The glow of adventure was in their eyes, and
in their hearts the glory of hope.

AND out of the bounty of earth
and the labor of men,
Out of the longing of hearts and the
prayer of souls,
Out of the memory of ages and the
hopes of the world,
God fashioned a nation in love,
blessed it with a purpose sublime—
And called it America!

THIS TIMELY poem appears on a bronze plaque at the Mohawk Street entrance of the Cohoes City Hall. It was written in 1917 when patriotism ran high. It was also the time in the history of this country when the new Americans appreciated the freedom and the better life they found in their newly-adopted land.

FROM THE TROY RECORD

They Came To Praise America, Not To Bury It

Cohoes City Hall's Plaque Has Poem Of Cleveland Rabbi

By MIRIAM BISKIN

On the City Hall in Cohoes is a plaque on which are engraved the closing words of a Victory Loan address given in Cleveland, Ohio, in 1917 by Abba Hillel Silver, rabbi of The Temple, one of the foremost Jewish congregations in the United States. It has been quoted by many speakers and printed by many publications.

The reason for its placement in this particular spot is still a matter for some speculation, although Silver, a noted scholar and lecturer, appeared in many places to speak out for causes which would aid his country and his people.

The words of America, written in 1917, reflected for him his gratitude and his wonder at the magnificence of this country — which to him was unlike any other place on earth. Inspiring words, they are not as moving as the sentiments themselves, the same feelings which prompted another poet and fellow Jew, Emma Lazarus, to write the sonnet which is engraved on the base of the Statue of Liberty. (The sonnet's famous words: Give me your tired, your poor/ Your huddled masses yearning to breathe free/The wretched refuse of your teeming shore/ Send these, the homeless, tempest-tossed, to me/I lift my lamp beside the golden door.)

Born in Lithuania in 1893, Silver grew up on the East Side in New York City and like so many others, struggled to get the education which might aid in pulling him out of the squalor of his environment. He never forgot the struggle or the poverty and in years to come, could never refuse a request for charity or a plea for aid.

For Education

As an educator, he was equally selfless and impatient to accomplish those things which to him seemed imperative. He believed devoutly in the power of scholarship and was more than intolerant of teachers who were less than well-informed.

He exercised scrupulous care in all matters concerning the Temple school and concerned himself with every last detail, from the choice of teachers and texts to the temperature and cleanliness of the rooms.

RABBI A. H. SILVER

As he was devoted to the cause of education, so was he dedicated to the needs of his adopted country. Idealistically, he set high standards for himself in the belief that all people were put on earth to serve great causes, no matter what hardship might accrue.

It was this latter attitude which led him to forthright criticism of the Franklin D. Roosevelt administration for its inaction in the matter of European Jewish tragedy. He made no secret of his mistrust of FDR's avowals of friendship in the face of private accord with Ibn Saud.

A life-long Democrat, he opposed Roosevelt's third term in

support of Wendell Willkie which gave rise to the legend that he was some sort of ultra-conservative — this conclusion despite his long-time support of such men as Alfred E. Smith, Robert La Follette and Roosevelt himself.

Pro-Israel

In due time, he aided in the Dwight Eisenhower campaign and was called upon to give the invocation at the general's inaugural.

Silver's feeling for his own people was reflected in his dedication to Israel. One of the first leaders to petition for the establishment of a Jewish homeland in Palestine, he condemned the so-called backdoor approach and refused to be better tactful or silent in the face of genocide.

In 1947, he presented the case of displaced Jewry before the United Nations, and said all of the things which he knew had to be said — ever grateful to this land which made it possible for him to speak.

FORMER OFFICIAL IS INVESTIGATED

LUEBECK, West Germany (JTA)—A man who was justice minister in Kiel, the capital of the West German state of Schleswig-Holstein, is under investigation by a court here for alleged participation in the murder of Polish Jews during World War II. Hans Adolf Asbach was accused of participation in the murder of at least 700 of the 1,148 Jews of Brzezanya, Galicia.

*The Cleveland Region
of the
Zionist Organization of America*

*First Annual
Rabbi Akba Hillel Silver Award*

February 28, 1974

*Recipient
Senator Robert Taft, Jr.*

WRHS

Senator Robert Taft, Jr.

Senator Robert Taft, Jr., who turned 54 this past Friday, realized a life long ambition when he was elected to the United States Senate on November 3, 1970.

The son of the late Senator Robert A. Taft, and grandson of President William Howard Taft, Robert Taft, Jr. began his career of public service in 1954, when he was elected to the Ohio House of Representatives. During his eight years there, he moved up to become Majority Floor Leader, in 1962, the year he ran successfully for the U. S. Congress, as Ohio Congressman-at-large.

An unsuccessful candidate for the Senate in 1964, Taft was returned to Congress in 1966, when he defeated the now Ohio Governor John J. Gilligan, who at the time served as Congressman from Ohio's First Congressional District. Re-elected to the House in 1968, Taft again ran for the Senate in 1970 and won. He is a member of the Labor and Public Welfare and the Banking, Housing and Urban Affairs Committees.

Senator Taft's father, a distinguished Senator from Ohio, had a warm and enduring friendship with Rabbi Abba Hillel Silver and Robert Taft, Jr. learned to know the late great Zionist leader. Warm concern and friendship for the State of Israel has long been expressed by both Senators. Three years ago, young Senator Taft, speaking at the dedication of the Robert A. Taft Memorial Library at K'far Silver, said of the late Rabbi Silver, "May I take this occasion to express my own profound pleasure and appreciation at being here in K'far Silver honoring the memory of that great man whom I was also privileged to know."

Senator Taft's first wife, Blanca, died in 1968. He married Katherine Perry in 1969. The Tafts have fifteen children between them.

Rabbi Abba Hillel Silver

January 28, 1893 — November 28, 1963

Abba Hillel Silver was born in Lithuania on January 28, 1893, to Rabbi Moses and Dinah Silver. The family included an elder brother, Maxwell, and three sisters.

In June, 1902, the Silvers settled on the Lower East Side of New York City, and Moses Silver became a teacher in a Hebrew school. The political Zionist movement of Dr. Theodore Herzl and the renaissance of Hebrew profoundly impressed Moses Silver, and in 1904 he established the Herzl Zion Club, the first Hebrew-speaking Zionist organization in America. Abba Hillel Silver was elected president of the club in 1906.

Abba Hillel Silver was an excellent student at Townsend Harris High School, from which he graduated in 1911. With the approval of his father he entered Hebrew Union College in Cincinnati. At the same time he enrolled in the University of Cincinnati. Completing a nine-year program in four years, Abba Hillel Silver was ordained a rabbi in 1915, the same year he took his B.A. degree from the University of Cincinnati.

After two years in Wheeling, West Virginia, Rabbi Silver was called to The Temple in Cleveland, Ohio, in 1917. Although some criticized his Zionist and liberal views, The Temple grew into one of the foremost synagogues in the United States under his leadership.

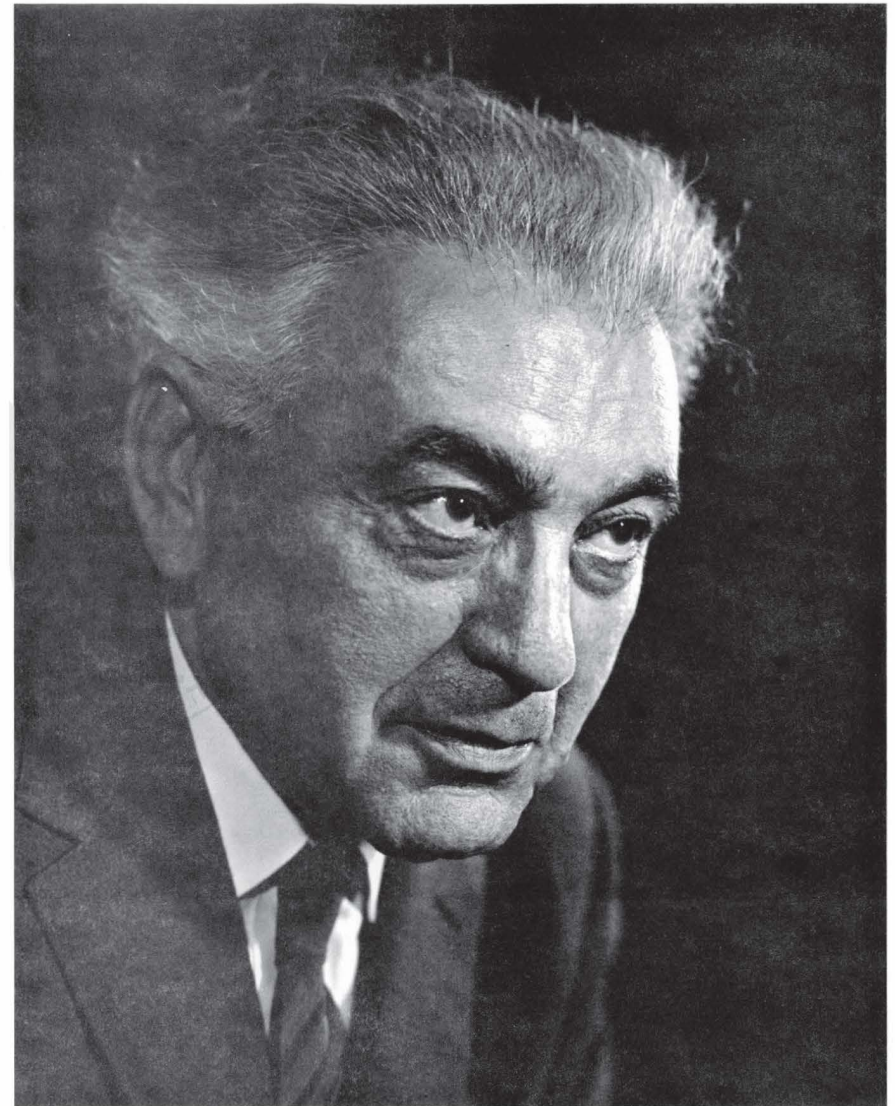
A strong advocate of civil liberties and social justice, Rabbi Silver supported organized labor in its demand for the closed shop and was instrumental in effecting the adoption of state and federal unemployment insurance legislation. As a leader of the American Zionist movement, he addressed the international Zionist conference in London in 1920, sharing the platform with Lord Balfour and Dr. Chaim Weizmann. During the early years of Nazism in Germany, Rabbi Silver, together with Samuel Untermyer, organized the anti-Nazi Boycott at a time when such a move was still opposed by establishment Jewish leaders as unduly provocative.

Abba Hillel Silver played an active role at an extraordinary conference of American Jewry held at New York in 1942, at which the Biltmore program was adopted, defining clearly for the first time the establishment of a Jewish commonwealth as the goal of Zionism. An American Zionist Emergency Council, established in 1943, was administered at first by Rabbi Silver and Rabbi Stephen S. Wise and later by Rabbi Silver alone. In 1944 this Council brought the cause of statehood for Palestine before the United States Congress and Dr. Silver developed close and significant relations with many government leaders in which he espoused the urgency of the Jewish state. Both major parties included pro-Zionist planks in their respective platforms for the 1944 election campaign. In 1945-46 he served as president of the Zionist Organization of America and in December of 1945, following a vigorous campaign of the Emergency Council, a concurrent resolution was adopted by both houses of Congress, favoring a Jewish national home and a democratic commonwealth in Palestine.

At the 22nd Zionist Congress in Basle in December, 1946, Abba Hillel Silver led the militant faction against the moderate position represented by Weizmann, who still favored negotiations with Great Britain. The Congress overwhelmingly reaffirmed the Biltmore program, which called for the reconstitution of all Palestine as a Jewish commonwealth. The action of the Congress is believed to have influenced the British decision in February of 1947 to bring the issue before the United Nations.

During 1947, Rabbi Silver, as Chairman of the American section of the Jewish Agency for Palestine, skillfully presented the case for a Jewish homeland to the United Nations. The General Assembly gave final sanction to the creation of a Jewish state in a resolution passed on November 29, 1947, by a vote of 33 to 13 with eleven abstentions, and the State of Israel was officially proclaimed on May 14, 1948.

Rabbi Silver's writings, which include the books *Religion in a Changing World* (1930), *The World Crisis and Jewish Survival* (1941), *Where Judaism Differs* (1956) and *Moses and the Original Torah* (1961), are regarded as major contributions to Biblical scholarship and to the understanding of the Jewish religion.

Program

The Star-Spangled Banner	Cantor Saul Meisels Temple on the Heights
Welcome	Judge Adrian B. Fink, Jr. Chairman, Planning Committee
Introductory Remarks	Conrad J. Morgenstern President, Cleveland Zionist Region
The Role and Accomplishments of the Z.O.A. in the Current Crisis	Herman L. Weisman President, Zionist Organization of America
In Memoriam	Conrad J. Morgenstern
Presentation of Rabbi Abba Hillel Silver Award	Rabbi Daniel Jeremy Silver The Temple
Response	Senator Robert Taft, Jr.
Closing Remarks	Samuel H. Miller Chairman, Civic Committee
Hatikva	Cantor Louis Danto Park Synagogue

AWARD COMMITTEE

GENERAL CHAIRMAN

Conrad J. Morgenstern

CIVIC COMMITTEE

Chairman
Samuel H. Miller

Co-Chairmen

Joel Garver   Bennet Kleinman

Jordan Band
Louis S. Belkin
Rabbi Armond E. Cohen
Cantor Louis Danto
David H. Dietz
Max J. Eisner
M. David Fredman
Judge Bernard Friedman
Suggs I. Garber
Charles Ginsberg, Jr.
Samuel H. Givelber
Philmore J. Haber
Rabbi Michael Hecht
Rabbi Howard J. Hirsch
Rabbi Philip Horowitz

Judge Harry Jaffe
Mrs. Simon Kadis
Irving L. Kane
Judge Alvin I. Krenzler
Irwin Marmorstein
Judge Harry T. Marshall
Cantor Saul Meisels
Mrs. Conrad J. Morgenstern
Leo W. Neumark
Hon. Joseph Patchan
Jack Pearl
Dr. Max M. Pomerantz
Albert B. Ratner
Judge Manuel Rocker
Rabbi Rudolph M. Rosenthal

Mrs. Gilbert Savransky
Lloyd S. Schwenger
Judge Samuel H. Silbert
Mrs. Abba Hillel Silver
Rabbi Daniel Jeremy Silver
Myron S. Stanford
Saul G. Stillman
Harry H. Stone
Irving I. Stone
Harold Ticktin
Norman Wain
Judge Daniel H. Wasserman
Jerome A. Weinberger
Bennet Yanowitz
Sidney Zilber

PLANNING COMMITTEE

Chairman

Judge Adrian B. Fink, Jr.

Co-Chairmen

Frank Colb   Simon Kadis
Sandford Curtiss   Jack Pearl
Robert Goldberg   Gilbert Savransky

The Cleveland Zionist Region gratefully acknowledges with heartfelt thanks the support of interested friends in the establishment of the Senator Robert Taft, Jr. Permanent Scholarship at the K'far Silver Agricultural High School in Israel.

CLEVELAND ZIONIST REGION

OFFICERS

President

Conrad J. Morgenstern

Vice-Presidents

Ernest O. Brody   Simon Kadis
Joel Garver   Jack Pearl

Secretary

Robert Goldberg

Treasurer

Frank Colb

National Vice President

Gilbert Savransky

Board of Directors

Dr. David Barben
Mrs. David Barben
Dr. Neill Cantor
Aaron Cohen
Mrs. Aaron Cohen
Rabbi Armond E. Cohen
Avery Cohen
Sol Comet
Jerome J. Curtiss
Sandford Curtiss
Harry J. Dworkin
Dr. Michael Eisenstat
Judge Adrian B. Fink, Jr.
Dr. Simon Fisher
Suggs Garber
Samuel H. Givelber
Laurence Glazer
Rabbi Michael Hecht
Rabbi Howard J. Hirsch

Rabbi Phillip Horowitz
Mrs. Simon Kadis
William Kaplan
Bennet Kleinman
Samuel J. Krasney
William S. Leizman
Samuel D. Lewis
Ronald M. Lipson
Abe M. Luntz
Neil Malamud
Monroe G. Marks
Judge Harry T. Marshall
Cantor Saul Meisels
Samuel H. Miller
Alec Nathanson
Leonard Narrow
Nathan Oscar
Rabbi Rudolph M. Rosenthal

Rabbi Max Roth
Maurice Saltzman
Gilbert Savransky
Mrs. Gilbert Savransky
Nathan Shafran
Michael Shapero
Rabbi Daniel Jeremy Silver
James Simmons
Barnett Task
Judge Daniel H. Wasserman
Sanford Wasserstrom
William A. Weiss
Eugene Weissbluth
Sam White
Milton Wish
Bert L. Wolstein
Bernard J. Wyman
Bennett Yanowitz
Arthur Zolten

Executive Director

Mrs. Gerda Levine

CLEVELAND ZIONIST REGIONAL OFFICES

2055 Lee Road · Cleveland Heights, Ohio 44118 · 371-2629

אבא הלל סילבר *Abba Hillel Silver*

ABBA HILLEL SILVER

Abba Hillel Silver personified the decisive political contribution of American Jewry to the State of Israel's struggle for independence. He was a Jewish statesman who earned his place in history through his work in mobilising the support of America and the rest of the world for the restoration of Jewish sovereignty.

Abba Hillel Silver was born in Lithuania in the year 1893. From his youth he was an active Zionist in New York, where his parents settled when he was 10 years old. Even before the first World War he belonged to the group, headed by Judge Louis Brandeis, whose members were committed to the idea of the revival of the Jewish nation. He soon earned a name for himself as an impassioned orator. From 1917 until his death in 1963 he was a Reform Rabbi in Cleveland, Ohio, where he devoted himself to working for religious and social causes. Never ceasing to emphasise the importance of Jewish nationhood within the framework of the American melting pot — in striking contrast with the attitude of most of his fellow Reform Rabbis of those days. He had a well-developed political sense and was one of the first to oppose the prevalent policy of the Jewish leaders' offering their one-sided support to the Democratic party, being a convinced Republican on both pragmatic and idealistic grounds.

During the critical years between 1938 and 1948 he held important positions both in the life of the community and in Zionist circles, including the

Presidencies of the Zionist Organization of America, the United Jewish Appeal and the Rabbinical Council. His outspoken opposition to the policy of "restraint", the manner in which he stood up for his opinions, his support of the Jewish underground movement, his uncompromising demands for the termination of the British mandate and for the establishment of a Jewish state involved him in stormy debates with the more moderate and less activist members of the Zionist movement, and on two occasions he went so far as to resign out of protest.

It was during the second World War that Abba Hillel Silver put forward the idea of transferring the centre of Zionist political activity from London to New York and proved the correctness of his view that it was vital to mobilise the resources of the millions of American Jews and to exploit to the full their political influence at this time when the opportunity of realising Herzl's vision presented itself.

The most dramatic moment in the life of this diplomat-fighter came on May 8th, 1947, when, as president of the Jewish Agency Executive in New York, he appeared before the United Nations on behalf of world Jewry. But for him, his impressive appearance before the international forum was not the end of the road — the main fight still lay ahead. As the fateful day of November 29th approached, he took upon himself the heavy burden of lobbying the members of both parties in the United States Congress, the Administration, waverers in the Jewish camp and delegates to the United Nations.

His friend Dr. Emmanuel Neumann had this to say about the results of Abba Hillel Silver's political fight "Were it

270

3/1981

אדר ב' התשמ"א

not for the War of Independence, the State of Israel would never have come into being; but without the international seal of approval represented by the victory in the General Assembly, the war might have continued indefinitely". The credit for ensuring a majority in that crucial vote will always be remembered as the outstanding achievement of Abba Hillel Silver's personal and political life.

Sh.Sh.

הבול צויר ע"י אד ואן אווין, תל אביב
THE STAMP WAS DESIGNED BY A. VANOOIJEN, TEL AVIV

Kefar Silver was established 25 years ago by the Zionist Organization of America as an agricultural school for children of settlers and for pupils who came from all parts of the Jewish world to live in Israel. The institution has expanded over the years and has recently been converted into a comprehensive 6-year agricultural school with some 600 pupils, one half of whom are boarders. The school consists of two streams — academic and technical — and boasts well-equipped laboratories and workshops.

Kefar Silver has a large farm which is wholly maintained by the pupils. The broad social education provided for the pupils includes enrichment courses and student councils in the spirit of the Jewish and Zionist teachings of Abba Hillel Silver.

הוכיחה את עצמה תפיסתו שיש לגייס את כל המשאבים של מיליוני יהודים אמריקאנים ואת כל כובד מישקלם לניצול שעת-הכושר המלהיבה והחד-פעמית להגשמת חזונו של הרצל.

הרגע והדראמטי ביותר בחיי הדיפלומטי-הלוחם בא ביום 8 במאי 1947, כאשר התייצב כיושב-ראש הנהלת הסוכנות היהודית בניו יורק בפני האומות המאוחדות, בשם העם היהודי כולו. אולם, בהופעתו המרשימה לפני הפורום הבין לאומי לא ראה סוף-פסוק. עיקר המאמץ עוד היה לפניו. לקראת הכרעת ה-29 בנובמבר נטל על עצמו את האחריות הכבדה לניהול המערכה עם שתי הסיעות בקונגרס האמריקאני, עם הממשל, עם ההסנסים בתוך המחנה היהודי, ובפרוודורי האו"ם. על תוצאות המיתקפה המדינית המשולבת הזאת פסק ידידו ד"ר עמנואל ניומן:

"אילמלא מלחמת-הקוממיות לא היתה קמה מדינת-ישראל, אך אילמלא הגושפנקא הבין-לאומית, שהעניק הנצחון בעצרת האו"ם, יתכן שמלחמת העצמאות לא היתה נינטשת כלל". זכות ההצלחה, של השגת רוב בהצבעה הקובעת, תעמוד לאבא הלל סילבר ז"ל לעולמים בפיסגת הישגיו האישיים והלאומיים.

ש.שמגר

כפר-סילבר הוקם לפני כ"ה שנים ומוחזק ע"י ההסתדרות הציונית של ארה"ב, כבי"ס חקלאי לבני ההתיישבות ולתלמידים עולים מכל קצות העולם היהודי.

במשך השנים התפתח המוסד והפך לאחרונה לבי"ס התיישבותי מקיף, שש שנותי. בביה"ס לומדים כ-600 תלמידים, כמחציתם תלמידי פנימיה, במגמות העיוניות והטכנולוגיות, כאשר לרשותם מעבדות וסדנאות משוכללות.

כפר משק חקלאי גדול המוחזק כולו ע"י תלמידים.

החינוך החברתי הענף, הכולל חוגי העשרה ומוסדות תלמידים, נעשה ברוח משנתו היהודית והציונית של א.ה. סילבר.

אבא הלל סילבר

אבא הלל סילבר גילם באישיותו את התרומה המדינית המכרעת של יהדות אמריקה למאבק העצמאות של מדינת-ישראל. הוא היה מדינאי יהודי, אשר קנה את עולמו בפעילותו הנמרצת לגיוס תמיכת ארצות-הברית ואומות העולם למען תחיית הממלכתיות היהודית.

אבא הלל סילבר נולד בליטא בשנת 1893. מנעוריו היה ציוני פעיל בניו-יורק, בה השתקעו הוריו, כשהיה בן עשר שנים. עוד לפני מלחמת העולם הראשונה נמנה עם חוג העסקנים המסורים לרעיון תקומתו של עם ישראל, עסקנים שהתלכדו סביב השופט לואי ברנדייס.

אבא הלל סילבר נתגלה כנואם חוצב-להבות. משנת 1917 ועד לפטירתו בשנת 1963, כיהן כרב ריפורמי בקליבלנד, שבמדינת אוהיו. בקהילתו פעל רבות למען מטרות דתיות וחברתיות, בלי להזניח, כדרכם של רבים מעמיתיו מהזרם הריפורמי באותם ימים, את הדגשת הלאומיות היהודית בתוך כור-ההיתוך האמריקאני. הוא ניחון בתחושה מדינית מפותחת והתקומם, בשלב מוקדם יחסית, נגד הנטיה המסורתית, שרווחה בקרב המנהיגים של יהדות ארצות-הברית להעניק אהדה חד-צדדית, למפלגה הדימוקרטית, והיה ריפובליקאני מתוך שיקול מפוכח ומתוך השקפת-עולם גם יחד.

בעשר השנים הגורליות 1938–1948, מילא תפקידים מרכזיים בחיים הקהילתיים ובזירה הציונית; היה יושב ראש ההסתדרות הציונית באמריקה, המגבית היהודית המאוחדת, וועידת הרבנים ומוסדות אחרים.

התנגדותו התקיפה למדיניות ה"הבלגה", זקיפות-קומתו האישית והציבורית, תמיכתו בתנועות המחרת בארץ-ישראל, תביעותיו, הבלתי-מתפשרות, לפירוק המנדט הבריטי ולהקמת מדינה עברית לאלתר, סיבכוהו, לא-אחת, בפולמוס סוער עם יסודות מתונים יותר ואקטיביים פחות בתנועה הציונית ופעמיים אף פרש במחאה מרת-נפש.

אבא הלל סילבר דגל עוד בזמן מלחמת העולם השנייה בהעתקת מרכז-הכובד של הפעילות המדינית מלונדון לניו-יורק, כשם שגם

Jewish Palestine and Zionism tested for transfer negotiations in early Nazi years

Self-scrutiny and self-criticism, search for admission of guilt, have long been imbedded in Jewish history. These are the principles that guided the Israeli investigating commission after the tragic massacre of Moslems by Christians in Lebanon, when Jewish officials were blamed for having failed to intervene as preventatives of the horror. They have been the guidelines in the testing of experiences during the Nazi era, accusations having multiplied that Jews failed to resist sufficiently.

An important chapter is now being written in the testing of the generation of American Jews under the charge of having been silent when protests were vital during the continuing Hitler-sponsored pogroms. Under the chairmanship of Arthur Goldberg, there is a continuing probing of the records, and they already indicate that submission to national U.S. demands, under governmental pressures, were in large measure responsible for failure to act — a *J'Accuse* that will be difficult to refute.

Such is the domestic event in the agony now on the agenda, and it can well be called an inquiry into the guilt of the *Sha-Sha* policies that have clouded many of the records in the Jewish battle for self-respect and adherence to the urgent needs never to abandon vigilance and the duty to resist oppression.

Now the scrutiny of that guilt is in evidence in another area. In Argentina, the Jewish calendar of events includes the charge that Jews failed to act against the tyranny which has just ended there politically, that they did not demand that the kidnapped, thousands having vanished, should be returned to their homes.

Jacobo Timerman has been unhesitant in leveling the accusation against his fellow Argentinian Jews. He made that charge that he protested against a welcome to a pro-Argentinian Jewish delegation in the Knesset, during the era of oppression. His articles in *Haaretz* emphasized the charge of criminal silence by Argentinian Jews. They are now being tested on a level similar to the study of American Jewish guilt during the Nazi terror.

Now comes the most serious charge of all: that the Zionist movement, the Palestinian Jewish community, made a commercial deal with the Nazis to refrain from endorsing the boycott of Nazi goods, in exchange for granting permission for German Jews to emigrate to Palestine.

The newest revelation, the accusatory aimed at Jewish Palestine, the charge that Jews had made a deal with Nazis in the interest of life-saving, may prove very shocking now that it is placed on the record. In the interest of truth, especially with a continuing rejection of *Sha-Sha* Judaism, Edwin Black, himself a survivor from Nazism, must be taken seriously. His record of events of that era, incorporated in *The Transfer Agreement* (Macmillan), subtitled: "The Untold Story of the Secret Agreement Between the Third Reich and Jewish Palestine," must be taken seriously.

The entire record compiled by the author of this volume will require and will receive lengthy analysis. It needs introductory comment to emphasize that the agreement referred to did not have total Jewish endorsement, that there were condemnations by Jewish leaders, that there were differing views.

The issue revolves around the then promulgated boycott of German-made goods. On the verge of economic disaster, the boycott of German-made goods served among the most serious threats to the then triumphant Hitler-dominated government. The boycott of German goods initiated by the Jewish War Veterans gained support not only in this country but worldwide.

That's when, the new revelations contend, the secret agreement was reached.

The secret agreement, defined in the Edwin Black book, was a document signed in August 1933 by the Nazis and the Zionists. It provided that the Zionists refrain from endorsing the boycott movement and at the same time provide for German exports to Palestine. The Nazis were to compensate the Zionists by permitting German Jews to emigrate to Palestine and to take a measure of their assets with them.

It is additionally explained in this connection that the Germans viewed Palestine as a dumping ground, enabling the Hitler regime to be rid of German Jews by permitting their emigration.

How criminal was such an agreement? Is the fact that a tenth of German Jewry — 60,000 of them — were rescued thereby a justification for the secret agreement?

So vast is the researched account provided by Black in the sensational book that it will not only serve as a major addendum to the Arthur Goldberg committee's inquiry but may revive many of the disputes that were on the calendar of Jewish events in the early years of the Nazis.

How did American Jews react?

Abba Hillel Silver

"The whole affair was a bankruptcy sale . . ."

Black stated that "Germany will import eight to ten million Marks worth of Jaffa oranges and Palestine will take 20,000 Marks of German industrial products." The quotation proceeds: "The exports to Palestine are to consist principally of agricultural machinery, motors, refrigerators, textiles, and machinery for small manufacturing plants for buttons, leather goods, wicker furniture and similar household goods."

Other sources are quoted which then reported on the agreement.

Then the protests began to mount. The most impressive was from Dr. Abba Hillel Silver. Black states in reference to the Silver statement:

Rabbi Silver told a Jewish Telegraph Agency interviewer: "If the reports of those two deals are correct, and I for one find them unthinkable and inconceivable, then every Jew who goes to Palestine becomes an importer of German goods into Palestine, and this at a time when we deny Jewry . . . of the world the right to trade with Germany."

Unable to conceal his fury, Rabbi Silver declared, "Why, the very idea of Palestinian Jewry negotiating with Hitler about business instead of demanding justice for the persecuted Jews of Germany is unthinkable. One might think that the whole affair was a bankruptcy sale and that the Jews of Palestine were endeavoring to salvage a few bargains for themselves. Palestinian Jewry should be showing the way to unified action and not be willing to victimize the rest of the world for a million crates of oranges."

Studying the situation, it is important that the entire statement issued by Dr. Silver should be on the record. He then declared:

This is a test case. Always Palestine has asked the Jews of the world to sacrifice for Palestine. Now the time has come to ask, will Palestine make a commercial sacrifice for the 15 million Jews of the world? We say to the Palestinian Jews, we won't trade with the enemy and we won't permit the Jews of Palestine to.

On a total basis, what was the Jewish reaction in this country? The entire matter of resistance is important. The silence as such was vital. This is where the guilt of *Sha-Sha* Jews enters (so-called for trying to quiet any controversy). The American Jewish Congress was at the time the militant force. The American Jewish Committee was reticent, if such a mild rebuke can account for the failure to act in that tragic era in Jewish history.

It will be recalled that reports of Nazi terrorism were headed by *Nazis and pro-Nazis* "The Transfer Agreement," 1933, 14.

a boycott of German goods was planned in this country, an anti-Jewish boycott was in progress in Germany proper. That's when Jews were misled and this is where the American Jewish Committee can be labeled among the guilty in the silence movement and in whatever agreement may now be considered as having been treacherous. That portion of the accusatory is represented as follows in Black's *The Transfer Agreement*:

The boycott promised to be a long ruinous confrontation for the Jews. In Munich, a hastily formed Central Committee for Defense Against Jewish Atrocity and Boycott Propaganda issued strict guidelines. All local party units were to be involved in both boycotting Germany's Jews and maintaining Nazi discipline. There was to be no violence, no basis for further atrocity stories. But an anti-Jewish boycott, violent or disciplined, would be disastrous for Germany's fragile economy, and virtually everyone in Germany with realistic business sense knew it. Non-Nazi members of the cabinet — a majority — demanded that Hitler cancel the anti-Jewish boycott. He refused.

The next morning, March 30, newspapers in Germany and abroad confirmed that the anti-Jewish boycott proclamation was not just another vague Nazi threat, but a real and organized action. Terrified German Jews now redoubled their panicky campaign to disavow foreign protests and newspaper reports. They pleaded with their New York brethren to cancel any further protest activities, and especially any talk about boycotting German goods. Noted Hamburg banker Eric Warburg cabled his cousin Frederick in New York: "Today's boycott threats against Jewish firms in Germany will be carried out if atrocities news and unfriendly propaganda in foreign press mass meetings, etc. does not stop immediately." Frederick Warburg upon receipt immediately telephoned Cyrus Adler, president of the American Jewish Committee, who composed a paragraph disavowing atrocity stories and any boycott. The statement was forwarded to Committee secretary Morris Waldman for approval.

(Of interest here is the role that was played by Morris Waldman, who was the first executive director of the Jewish Welfare Federation of Detroit commencing with the founding of the Federation in 1925.)

Stephen S. Wise, founder of the World Jewish Congress, emerges as the activist who confronted the White House and State Department, demanding action, at last securing attention that led to instructions to the consular corps in Germany to do some investigating of the atrocities and to lead to the refutation of German methods to exonerate the commencement of the cruelties.

Stephen Wise

But even Dr. Wise, who organized protest rallies, especially the dramatic one of March 1933 in Madison Square Garden, New York, was at first hesitant to join the JWV-organized boycott of German goods.

The March 27, 1933 Wise-sponsored Madison Square Garden demonstration brought German condemnations and attacks on Dr. Wise by Hermann Goering who called Wise "one of our most dangerous and unscrupulous enemies."

The boycott movement proceeded and Dr. Wise continued among the most active leaders in the anti-Nazi movement.

Samuel Untermyer, the eminent attorney, was among the most active promoters of the boycott movement.

The boycott proceeded, and so did the transfer agreement. Was the latter justified? There is an interesting conclusion by Author Black:

Between 1933 and 1941, 20,000 German Jews directly transferred to Palestine via Haavara. Many of them never collected their money, and often when they did, it was only partially in cash and mostly in mandatory stocks and mortgages. Another 40,000 German Jews emigrated to Palestine during this period via the indirect and corollary aspects of transfer. Many of these people, especially in the late 1930s, were allowed to trans-

Detroit Jewish
News
4/20/84
p. 2

TEEN ADVENTURE TRIPS

FRESH AIR SOCIETY'S

- Canadian Wilderness Trips - 9th to 11th grades
Kayaking, mountaineering, sailing, tripping, swimming
- Eastern Teen Trip - 10th to 11th grades
New Hampshire, Maine, New Brunswick, Quebec City, Montreal
- Israel Teen Mission - completing 11th and 12th grades
38 days with 22 days touring Jerusalem, Eilat, Tel Aviv, the Galilee
Joint program with Israeli Teens
- Camp Kennedy - 10th to 11th grades
Sail, Swim, Waterski - a place to call your own
- Western Teen Trips - 10th to 12th grades

Call 661-0600 for brochure of these programs and Camp Tamarack and Camp Maas. Scholarships are available to qualifying families.

STEVEN EPSTEIN

I Love You
Thank You For
THE PARTY.

Love
NANCE

PURELY COMMENTARY

Continued from Page 2

fer actual replicas of their homes and factories — indeed rough replicas of their very existences.

And something intangible also transferred with the German Jews during those years. It had nothing to do with concrete or cash accounts and had everything to do with culture. A German fondness for music, for art, for spotless homes, for cafes with chocolate tortes, for philosophy, for antiquities, for theater, for the finer things that struggling Palestine had never stopped to develop. These intangibles were transferred like everything else.

After World War II, when hundreds of thousands of Jews from a dozen different nations wandered through Europe stateless and displaced, each Jew a remnant of a family, a town or a ghetto, all ravaged survivors without homes and without lives to return to, after the Holocaust, when the moment of the in-gathering of the exiles was at hand, Israel was ready. A nation was waiting.

Fifteen years earlier, it hadn't existed. Fifteen years earlier few could have visualized what was to come, what was to be. But a small group of men did. They foresaw it all. That's why nothing would stop them; no force was too great to overcome. These men were the creators of Israel. And in order to do so, each had to touch his hand to the most controversial undertaking in Jewish history — the transfer agreement. It made a state. Was it madness, or was it genius?

Such was the controversial development that involved heartache, ending with an element of glory born out of misery for those who were rescued in the process.

There are many supplementary occurrences which could serve as addenda to the record saved by Black in *The Transfer Agreement*. One item, understandably not mentioned in his book because it could have been among many more related experiences, was the reaction of people like Dorothy Thompson.

Dorothy Thompson

Thompson. For many years she was a supporter of the Zionist movement. She appeared on Zionist platforms. Then she became a violent antagonist. Could it have been the transfer agreement?

She charged that Zionists were more interested in building a Jewish National Home than in rescuing Jews from Nazism. Meyer Weisgal was among her closest friends and he maintained that she was ready, before her death, to express regret over her negativism toward Zionism, but it was too late.

It is evident, therefore, that no matter how controversial Edwin Black's *Transfer Agreement* may prove, regardless of the bitterness it may arouse, the facts are on the record. Surely, Black's concluding explanatory note gives substance to what could have been judged as realism in the era of that tragic agreement.

The recorded historic events relegate Black's book to the most significant relating to Zionist history, the redemption of Israel into Jewish statehood as well as the controversial experiences that involved Jewish leadership in conflicts of nations — specifically the United States — during the years of the Holocaust.

Want to feel wonderful?

Call the Jewish Association for Retarded Citizens today for your copy of JARC's Wish Book. You can honor loved ones, or celebrate special occasions with selections from the book. To order your Wish Book, or to make contributions, call or write:

jarc
24252 Southfield Road
Suite 207
Southfield, Michigan 48075
557-7650

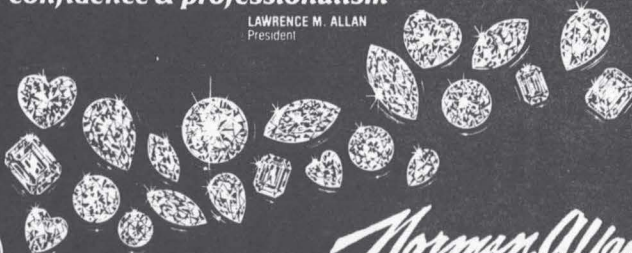
Call or write today. You'll feel wonderful.

DIAMONDS our specialty

Over three generations of service, value, confidence & professionalism

LAWRENCE M. ALLAN
President

Norman Allan and Son

30400 Telegraph Rd.
Birmingham, MI 48010
Suite 104/134

Phone: 642-5575

Daily 11:30 - 8:30
Thurs. 11:30 - 8:30

Established 1919
AWARDED CERTIFICATE BY GIA
IN GRADING & EVALUATION.
GEMOLOGIST/DIAMONTOLOGIST

"Retail courtesies at Wholesale Prices"

The Jewish Braille Institute of America has funded a low

Cleveland
Jewish News
1984

Abba Hillel Silver and Virginia Silver
in a 1954 photograph.

Virginia Silver Dies, 87; Widow of Abba H. Silver

Virginia Silver, the widow of the revered Rabbi Abba Hillel Silver, died on March 24 at the age of 87. She was the daughter of Clementine and Louis Horkheimer, and was born in Wheeling, W. Va.

She was confirmed at the Eoff Street Temple in Wheeling, of which her father was president. Educated at Goucher College in Baltimore, her mother's illness called her back to Wheeling before her graduation. She was trained in social work and spent the next years in social service tasks in Wheeling and Baltimore.

She met Abba Hillel Silver when he was the rabbi in Wheeling. They were married on Jan. 2, 1923, five years after he came to Cleveland to assume the pulpit of The Temple.

In Cleveland, Virginia Silver continued her interest in human issues even as she involved herself deeply in her marriage, her growing family, and the life of the congregation.

With her husband, she travelled widely and participated in most of the notable events of Jewish life over the last 60 years. She was present at the United Nations when her husband read the statement proclaiming the State of Israel, and she shared with him the work which preceded this momentous event. She visited Palestine (and later Israel) often, and accompanied her husband to the dedication of Kfar Silver.

Over the years she welcomed to her home many of the great and notable of the age. She was actively involved in all facets of the life of The Temple.

Upon her husband's death in 1963 she became a tutor in reading at the John Raper Elementary School in Cleveland, a task which she continued as long as her health permitted.

She is survived by two sons—Rabbi Daniel Jeremy Silver of The Temple and Raphael David of New York; and six grandchildren.